

LEERORKEST NEDERLAND

Samenspelen, samenleven

*“Wat ik zo mooi vind aan
het Leerorkest is juist
de filosofie van het delen.”*

INHOUD

Een woord van H.M. Koningin Máxima	3
Voorwoord: De kracht van het delen	5
Achtergrond: Samenspelen, samenleven <i>Door Marilse Eerkens</i>	9
Delen is altijd al de ambitie geweest Basisschool Samenspel, Amsterdam	15
Ik speel in het Residentie Orkest The Residents, Den Haag	17
Geïnspireerd worden door anderen Muziek Netwerk Salland	21
Founding Partner: Stichting Goede Doelen Nh1816	22
We zijn één grote familie Leerorkest Aruba	25
Ieder Kind een Instrument SKVR, Rotterdam	29
Founding Partner: Amerborgh	30
Een goed fundament Leerorkest Stichtse Vecht	33
Elkaar versterken Méér Muziek in de Klas	35
Founding Partner: VSBfonds	36
Steeds weer die verwondering ABBO-Scholen, Bergen op Zoom en Steenbergen	38
Founding Partner: Stichting DOEN	40
Het hele dorp is trots op zijn 11-jarige trompettist Leerorkest Bonaire	43
Achtergrond: De spil van het project, de muziekdocent <i>Interview met Jacco Minnaard</i>	47
Bijdragen aan dromen en talentontwikkeling Leerorkest Curaçao	51
Founding Partner: Turing Foundation	52
Verbinden vanuit het leren Stichting Academy for Community and Talent, Arnhem	55
Founding Partner: Gravin van Bylandt Stichting	58
Muziek tot in de haarvaten van de maatschappij SWLO, de Achterhoek	61
Founding Partner: Janivo Stichting	64
Hoe werkt Leerorkest Nederland?	69

OP WEG NAAR LEERORKEST NEDERLAND

Het Leerorkest is een muzikaal én sociaal project. Samen in een orkest spelen is een fantastische ervaring. Een Leerorkest op school of in de wijk geeft kinderen de kans zich volop te ontwikkelen. Om steeds meer kinderen te bereiken werken we samen met veel organisaties in het land.

Bijna honderd muziekeducatieprojecten in Nederland hebben muziekinstrumenten in bruikleen van Stichting Instrumentendepot Leerorkest. Met tientallen muziekeducatieprojecten trekken we nauw samen op. Via de site Orkest in de Klas wisselen we lesmaterialen uit. We vervullen een voorbeeldfunctie voor nieuwe Leerorkesten – van Almere tot in Caribisch Nederland.

Met Leerorkest Nederland kunnen we, uitgaand van de kracht van het delen, de faciliterende structuur bieden om elkaar te informeren, inspireren en faciliteren, om de zichtbaarheid te vergroten en om groot draagvlak te creëren. Alles in het licht van de missie van het Leerorkest: muziekeducatie toegankelijk maken voor ieder kind.

Samen muziek maken, op weg naar een mooiere samenleving.

**IK SPEEL HOORN.
HIJ GLIMT EN
ER KOMEN MOOIE
KLANKEN UIT.**

Chante (8)

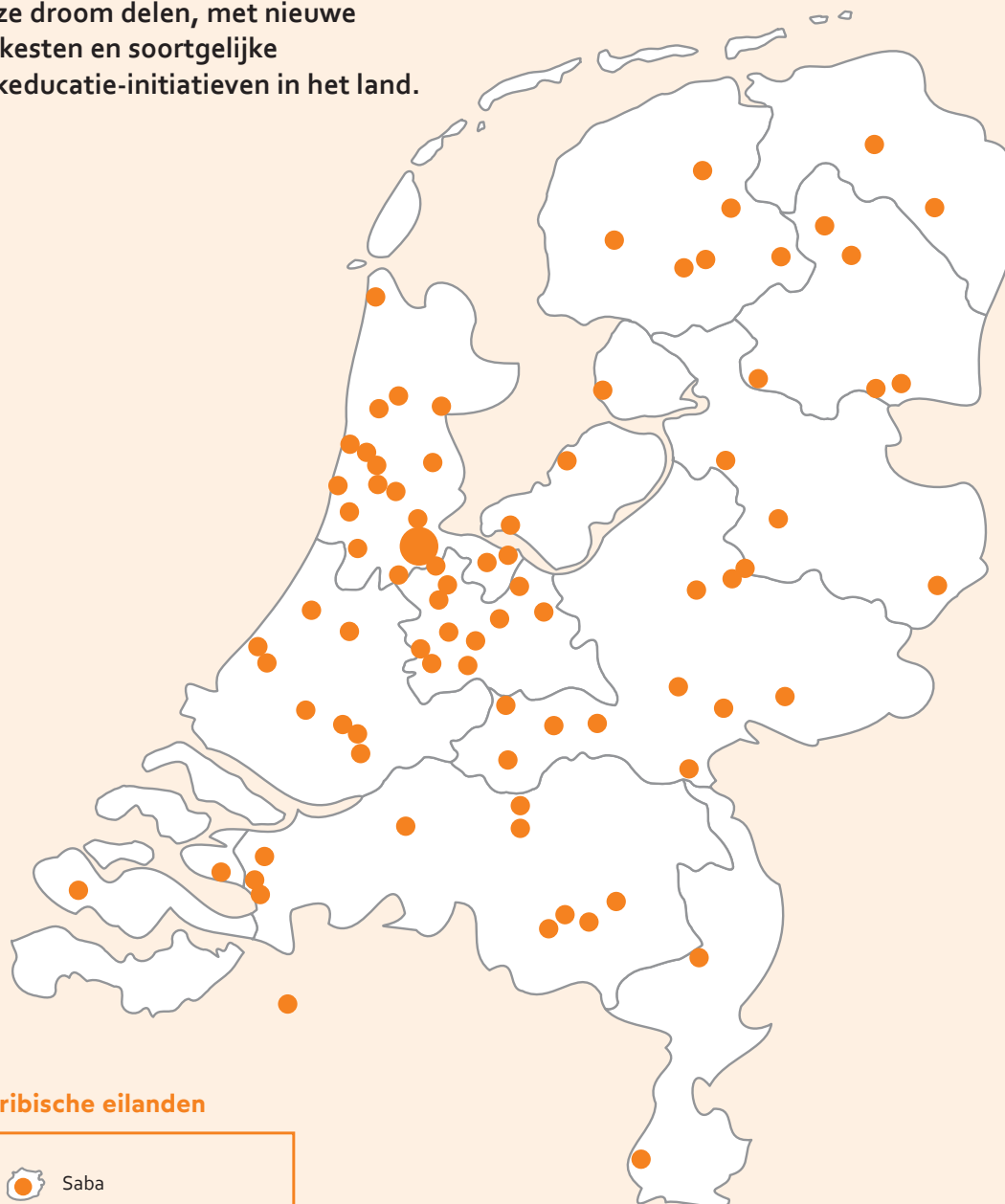

“Als erevoorzitter van de stichting Méér Muziek in de Klas zie ik al jaren hoeveel plezier kinderen beleven aan samen muziek maken op school. Door samen instrumenten te bespelen leer je zo veel, zoals luisteren, concentreren en delen. Wat ik zo mooi vind aan het Leerorkest is juist de filosofie van het delen. Een prachtig voorbeeld van delen is het Instrumentendepot, dat ik tijdens een van mijn bezoeken aan het Leerorkest heb bekeken. Het depot heeft nu al 12.000 muziekinstrumenten, veelal gedoneerd door particulieren. Heel veel mensen van goede wil zijn zo aan het Leerorkest verbonden, met de bereidheid te helpen en te delen! Van harte feliciteer ik het Leerorkest met het jubileum en met de lancering van het Leerorkest Nederland. Ik hoop dat hierdoor nog meer kinderen in aanraking kunnen komen met het samen bespelen van instrumenten, op school en daarbuiten!”

H.M. Koningin Máxima

NETWERK LEERORKEST NEDERLAND

Wij wisselen kennis, instrumenten en
lesmaterialen uit met collega-initiatieven
die onze droom delen, met nieuwe
Leerorkesten en soortgelijke
muziekeducatie-initiatieven in het land.

Caribische eilanden

Saba

Sint Eustatius

Aruba

Curaçao

Bonaire

DE KRACHT VAN HET DELEN

Marco de Souza

Oprichter en directeur Leerorkest

Een zee van kansen

Met een klein team bedachten we zeventien jaar geleden het Leerorkest-concept. Het was een kleine revolutie in de wereld van muzikeducatie waardoor veel meer kinderen een muziekinstrument kunnen leren bespelen en de magie van samenspel ontdekken. Vooral kinderen voor wie dit helemaal niet vanzelfsprekend is. We begonnen met 24 kinderen, nul euro in kas, een paar geleende muziekinstrumenten en een drietal docenten met het hart op de juiste plaats.

Inmiddels zijn in Nederland en in het Caribisch deel van het Koninkrijk veel organisaties deel uit gaan maken van onze beweging. In dit magazine vindt u een greep uit de prachtige onafhankelijke initiatieven. Sommige heten ook Leerorkest, andere hebben een andere naam. Allemaal unieke parels in een zee van eerlijke kansen voor talloze kinderen die tot dan toe niet of nauwelijks kansen kregen om een viool, gitaar of trompet in handen te krijgen.

Een collectief goed

De groei van het Leerorkest is heel organisch verlopen, niet alleen in bereik maar ook in kwaliteit en ervaring. We startten destijds met heel weinig, maar van begin af aan waren we ervan overtuigd dat als wij dat weinige ruimhartig met elkaar zouden delen, er iets moois zou ontstaan. Zo kregen we al snel waardevolle steun van musici, docenten, ouders, schooldirecteuren, sponsors en nog veel meer mensen om ons heen.

Sommigen droegen bij door het delen van hun kennis, anderen met steun in middelen, en weer anderen door de belangeloze inzet van hun vrije tijd, in de onder-

steuning van steeds meer activiteiten. Met elkaar ontwikkelden we een collectief goed, we verzamelden kennis, instrumenten en toebehoren en ontwikkelden educatiemateriaal: alles wat ons vooruithielp bij het realiseren van onze dromen.

Landelijke samenwerking

Al een paar jaar bestaat het idee van een landelijk netwerk voor al die organisaties die zich inzetten voor instrumentale muzikeducatie in de klas. Want ondanks onze gedeelde schat aan instrumenten, kennis en materiaal, ligt er ook veel ongebruikt in kasten en zit veel waardevolle expertise in individuele hoofden. Vaak ontbreekt ons de logistiek en de tijd om de kennis en het materiaal dat ontwikkeld is in de praktijk breed te delen.

We willen dat graag beter met elkaar organiseren binnen het platform Leerorkest Nederland. Samen kunnen we meer bereiken op het gebied van instrumenten-uitleen en -onderhoud, coaching van muziekdocenten, logistieke zaken en financiering. We zijn dankbaar voor de steun en het vertrouwen van onze Founding Partners waardoor we een begin konden maken met Leerorkest Nederland.

Met Leerorkest Nederland kunnen we, uitgaand van de kracht van het delen, de faciliterende structuur bieden om elkaar te informeren, inspireren en faciliteren, om onze zichtbaarheid te vergroten en om groot draagvlak te creëren. Alles in het licht van onze missie: muzikeducatie toegankelijk maken voor ieder kind. Een Leerorkest op school of in de wijk is immers een geweldige leeromgeving voor kinderen. Dat vertaalt zich niet alleen in samen mooie muziek maken, maar ook in een mooiere samenleving.

BIJ HET LEERORKEST LEER JE DAT MUZIEK MAKEN SAMENSPLEN IS

Hella de Jonge, kunstenares en Freek de Jonge, cabaretier. Zij zijn samen al vele jaren als ambassadeurs betrokken bij het Leerorkest en het Instrumentendepot Leerorkest. Bij tal van optredens en gelegenheden hebben zij succesvolle oproepen gedaan om muziek-instrumenten te werven. Hun persoonlijke inzet en de steun van de Freek en Hella de Jonge Stichting betekent heel veel voor ons.

*wil je leven ga zweven
vertrouw op de wind
die je voert naar de rust en de vreugde
groot en klein hand in hand
met elkander
ieder kind dat er is dat mag er zijn*

*van ver weg en dichtbij
is hoe wij kwamen
de magie van muziek brengt ons samen
15 jaar met elkaar musiceren
leren leven spelen in harmonie*

*sluit je aan laat je gaan
jij mag er wezen
je hebt niets van niemand te vrezen
raak een snaar
sla een trom
laat je horen in koor
wat het is hoe het voelt samen te zijn
om te leren te leven met elkander
te zingen te spelen met de ander*

*wil je leven ga zweven
vertrouw op de wind
ieder kind dat er is
dat mag er zijn*

Freek de Jonge

Tekst lustrumlied Leerorkest

Melodie: *Va Pensiero* uit de opera *Nabucco* van Verdi

'School is meer dan het opdoen van cognitieve vaardigheden. We zetten in op een rijke schooldag, waarbij kinderen ook hun talenten kunnen ontwikkelen op het gebied van o.a. sport, cultuur, muziek, burgerschap en natuur. We investeren in cultuureducatie, natuureducatie op onze schooltuinen, gymleraren en cultuurcoaches en stimuleren organisaties die de talentontwikkeling van kinderen stimuleren, zoals het Leerorkest.'

Uit het 'Amsterdams Akkoord 2022-2026'; het coalitieakkoord waarmee de gekozen partijen samen met de raad en alle Amsterdammers de komende jaren vorm willen geven aan Amsterdam.

HET LEERORKEST LEERT KINDEREN NIET ALLEEN SAMENSPLEN MAAR OOK SAMENLEVEN

Marilse Eerkens

Marilse Eerkens schrijft over onderwijs, kansenongelijkheid, jeugdbeleid en de ontwikkeling van het kind, onder meer voor De Correspondent en Follow The Money

Samen leren om het leven op een waardevolle manier invulling te geven. Dát is het fundamentele uitgangspunt van het Leerorkest. Na meer dan vijftien jaar ervaring en het nodige wetenschappelijke onderzoek is duidelijk dat het op dit vlak daadwerkelijk een verschil kan maken. Deze kennis vraagt erom landelijk gedeeld te worden. Al was het maar omdat het Leerorkest misschien wel het perfecte antwoord heeft op de ingewikkelde vraag hoe het bijbrengen van de 21e-eeuwse vaardigheden vorm moet gaan krijgen, op school en in buitenschoolse activiteiten.

"Ik doe slagwerk, samen met mijn vriendin Noa." Aan het woord is de negenjarige Roshyro. Een gesprekje voeren vindt hij duidelijk ongemakkelijk. In de kantine van de Endemol Studio waar de Leerorkesten uit Amsterdam-Noord, Amsterdam-Zuidoost en de Amsterdamse Indische Buurt samen één grote repetitie houden, duikt hij onder zijn stoel, komt weer boven, loopt weg, draait een rondje en komt weer terug.

Van dat gedraai en gewiebel is een half uur later niets meer te zien. Samen met meer dan honderd andere kinderen kijkt dezelfde Roshyro vanachter zijn brilletje ingespannen naar een van de dirigenten. Als hij ziet dat de dirigent door zijn knieën gaat en zijn vinger naar zijn lippen brengt, begint hij zachter te slaan. "Horen jullie de hobo?" zegt de dirigent. "Als dat niet zo is, speel je te hard." Wij als toeschouwers horen de hobo heel goed. De dirigent is dan ook tevreden.

Wie kijkt naar de gemengde bos basisschoolleerlingen die achter hun harpjes, met hele en halve violen of met de

hoorn aan hun lippen zich inspannen om hun simpele of moeilijke noten op het juiste moment te spelen en te laten samenvloeien met de anderen, voelt onmiddellijk waarom het starten van een Leerorkest een heel goed idee is. De concentratie die ze langere tijd moeten opbrengen, de muziek die ze ondanks hun beperkte ervaring samen weten te creëren en het enthousiasme waarmee ze hun muziekinstrument de lucht in steken als de slotnoot heeft geklonken, het zijn allemaal tekenen dat hier onuitwisbare ervaringen worden opgedaan. Ervaringen die niet alleen bijdragen aan een verzameling mooie jeugdherinneringen maar kinderen ook empathischer maken en een geweldige boost geven aan de ontwikkeling van hun hersenen.

Dat verhaal over die relatie tussen muziek en de ontwikkeling van het brein verdient wat toelichting. Er wordt namelijk te pas maar ook nogal eens te onpas gestrooid met 'feiten' die zouden zijn ontdekt door wetenschappers die zich bezighouden met dit interessante onderzoeksgebied. Zo zouden kinderen aantoonbaar beter worden in rekenen als ze veel piano spelen bijvoorbeeld. Of een hoger

**WIE KIJKT NAAR DE GEMENGDE BOS
BASISSCHOOLLEERLINGEN, VOELT
ONMIDDELLIJK WAAROM HET STARTEN VAN
EEN LEERORKEST EEN HEEL GOED IDEE IS.**

IQ krijgen als ze naar Mozart luisteren. Maar zo rechtlijnig is het allemaal niet. Waar het kort gezegd wél op neer komt is dat het samen muziek maken verschillende onderdelen van je hersens aan het werk zet, stelt neurowetenschapper

en musicoloog Arthur Jaschke. Dat zorgt ervoor dat nieuwe verbindingen tussen die breinonderdelen worden aangelegd en bestaande verbindingen worden versterkt. En dat is gunstig want daardoor versterk je simpel gezegd het potentieel van deze hersengebieden. Hersengebieden die niet alleen een rol spelen bij het maken van muziek, maar ook bijvoorbeeld bij het rekenen, het plannen van je schoolwerk, het omgaan met je eigen gevoelens en die van anderen, je vermogen om je te concentreren, het onthouden van informatie en het leren van taal.

KINDEREN DIE LANGERE TIJD MUZIEKLES KRIJGEN, PRESTEREN BETER OP TAKEN WAARVOOR EEN BEROEP MOET WORDEN GEDAAN OP DE ZOGENAAMDE 'EXECUTIEVE FUNCTIES' VAN DE HERSENEN.

Een in 2018 gepubliceerd onderzoek van Jaschke en zijn collega's Henk Jan Honing en professor Erik Scherder laat zien dat die effecten ook daadwerkelijk meetbaar zijn. Wat de onderzoekers vonden is dat kinderen die langere tijd muziekles krijgen, of dat nou alleen thuis is of ook op school, beter presteren op taken waarvoor een beroep moet worden gedaan op de zogenaamde 'executieve functies' van de hersenen. Denk bij die functies aan taken waarvoor je goed moet kunnen plannen of snel een beslissing moet kunnen nemen, maar ook aan geheugentaken of taken waarvoor je in staat moet zijn om informatie te filteren om zo te voorkomen dat je permanent afgeleid wordt door nieuwe prikkels.

Dat we tegenwoordig kunnen meten dat muziekonderwijs dit soort voordelen heeft is natuurlijk fantastisch, maar het heeft ook iets merkwaardigs dat deze kennis in veel gevallen nodig is om mensen te kunnen overtuigen dat het de moeite waard is om structureel te investeren in muziekonderwijs. Heeft onderwijs alleen maar zin als kinderen er slimmer van worden en het dus direct economisch nut oplevert?

De Amerikaanse filosofieprofessor Martha Nussbaum ageert fel tegen deze opvatting. In haar spraakmakende boek 'Niet voor de winst' (oorspronkelijke titel 'Not for profit', 2011) waarschuwt zij voor de sloop van de 'niet-nuttige' vakken – literatuuronderwijs, toneel en muziek – die gepaard is gegaan met de opkomst van de neoliberale opvatting van het begrip 'nut'. De gevolgen van dit nutsdenken hebben veel kinderen niet alleen de kans ontnomen om verrijkende ervaringen op te doen, maar bedreigen op den duur ook onze democratische samenleving als geheel, stelt zij.

Haar redenering is dat in een samenleving waarin men het als vanzelfsprekend beschouwt dat een mens alleen gedreven wordt door prikkels die hem direct economisch voordeel opleveren, we voorbijgaan aan de menselijke 'ziel'. En met die ziel refereert ze niet aan iets religieus maar aan zaken als kritisch denkvermogen, verbeeldingskracht en het vermogen om een ander te zien als een net zo complex en diep wezen als jij zelf. Met andere woorden: alles dat ervoor zorgt dat onze relaties met andere mensen 'rijk' zijn in plaats van relaties waarbij we elkaar alleen maar gebruiken en manipuleren. Muziek, literatuur, kunst en de geesteswetenschappen 'voeden' die ziel bij uitstek, stelt Nussbaum.

Dat Nussbaum niet zomaar wat in de ruimte theoretiseert, blijkt uit meerdere onderzoeken waarin het verband wordt onderzocht tussen muziekonderwijs en sociaal gedrag. Cambridgeonderzoekers vonden tien jaar geleden bijvoorbeeld dat kinderen empathischer worden van het samen muziek maken. En een recente meta-analyse van de Chinese onderzoekers Xiao Wu en Xuejing Lu bevestigt dat beeld. In de conclusie van hun onderzoek schrijven ze: "muziekonderwijs wordt op een positieve manier in verband gebracht met empathisch en pro-sociaal gedrag en op een negatieve manier geassocieerd met agressief gedrag en gedragsproblemen."

**KINDEREN MOET JE ZOVEEL MOGELIJK
KANSEN EN MOGELIJKHEDEN BIEDEN
OM HUN LEVEN ALS VOLWASSEN MENS
OP EEN WAARDIGE MANIER TE LEVEN.
DOOR KINDEREN TE LEREN OM SAMEN
MUZIEK TE MAKEN GEEF JE ZE BIJ
UITSTEK ZO'N MIDDEL IN HANDEN.**

Dit soort bevindingen zijn mede de reden dat op de Antillen het Leerorkest met enthousiasme is binnengehaald. Het wordt beschouwd als een van de betere "preventieve gedragsinterventies" die moet "voorkomen dat jongeren terecht komen in de (georganiseerde) criminaliteit", zo valt te lezen in een gezamenlijk persbericht over de samenwerking van de justitieministers van Nederland, Aruba, Curaçao en Sint-Maarten.

Marco de Souza, die het Leerorkest zeventien jaar geleden initieerde in Amsterdam, is erg gecharmeerd van het gedachtegoed van Martha Nussbaum. Los van de belangrijke link die zij legt tussen kunstonderwijs en het sociale reilen en zeilen van de maatschappij, deelt hij haar opvatting dat niet de economie het uitgangspunt moet zijn van het bepalen van sociaal en politiek beleid, maar de kwaliteit van leven. En dat betekent dat je kinderen zoveel

mogelijk kansen en mogelijkheden moet bieden om hun leven als volwassen mens op een waardige manier te leven. Door kinderen te leren om samen muziek te maken geef je ze bij uitstek zo'n middel in handen.

De Souza, die opgroeide in Brazilië en al op zijn zestiende muzieklessen organiseerde in de sloppenwijken van São Paulo, verzet zich dan ook tegen de trend die hij waarneemt als het gaat om muziekonderwijs. "In Nederland lijken we steeds meer te denken dat muziekles alleen iets is voor kinderen met veel muzikaal talent. Maar dat is onzin. Alle kinderen zijn muzikaal. Natuurlijk gaat het de een beter af dan de ander, maar dat is geen goed argument om alleen les te geven aan de talentvollen. We vinden toch ook niet dat we alleen kinderen moeten leren lezen waarvan we zeker weten dat ze het gymnasium aankunnen? Iedereen zou moeten leren muziek maken."

Ook het regelmatig terugkerende vooroordeel dat je bij migrantenkinderen niet moet aankomen met klassieke muziek – "Wie zit er in de Bijlmer nou te wachten op vióóles? Dat past toch helemaal niet bij de cultuur!" – is iets waar De Souza zich fel tegen verzet. In navolging van de Noorse econoom en politicoloog Jon Elsters stelt hij dat het feit dat kinderen in deze wijken niet zo snel zullen kiezen voor een cello of een fagot vooral te maken heeft met de onbereikbaarheid van deze instrumenten en de lessen die erbij horen. "Waarom zou iemand iets wensen

waarvan al van tevoren vaststaat dat hij het nooit zal kunnen bereiken?”, aldus De Souza, verwijzend naar het ‘Sour Grapes’ effect. “Het is in zo’n situatie makkelijker om te denken of te zeggen dat klassieke muziek gewoon niet zo leuk is, of iets voor andere mensen.” Met de oprichting van Leerorkest heeft De Souza de bereikbaarheid van de klassieke muziek voor alle kinderen willen vergroten ongeacht waar zijn of haar ouders vandaan komen.

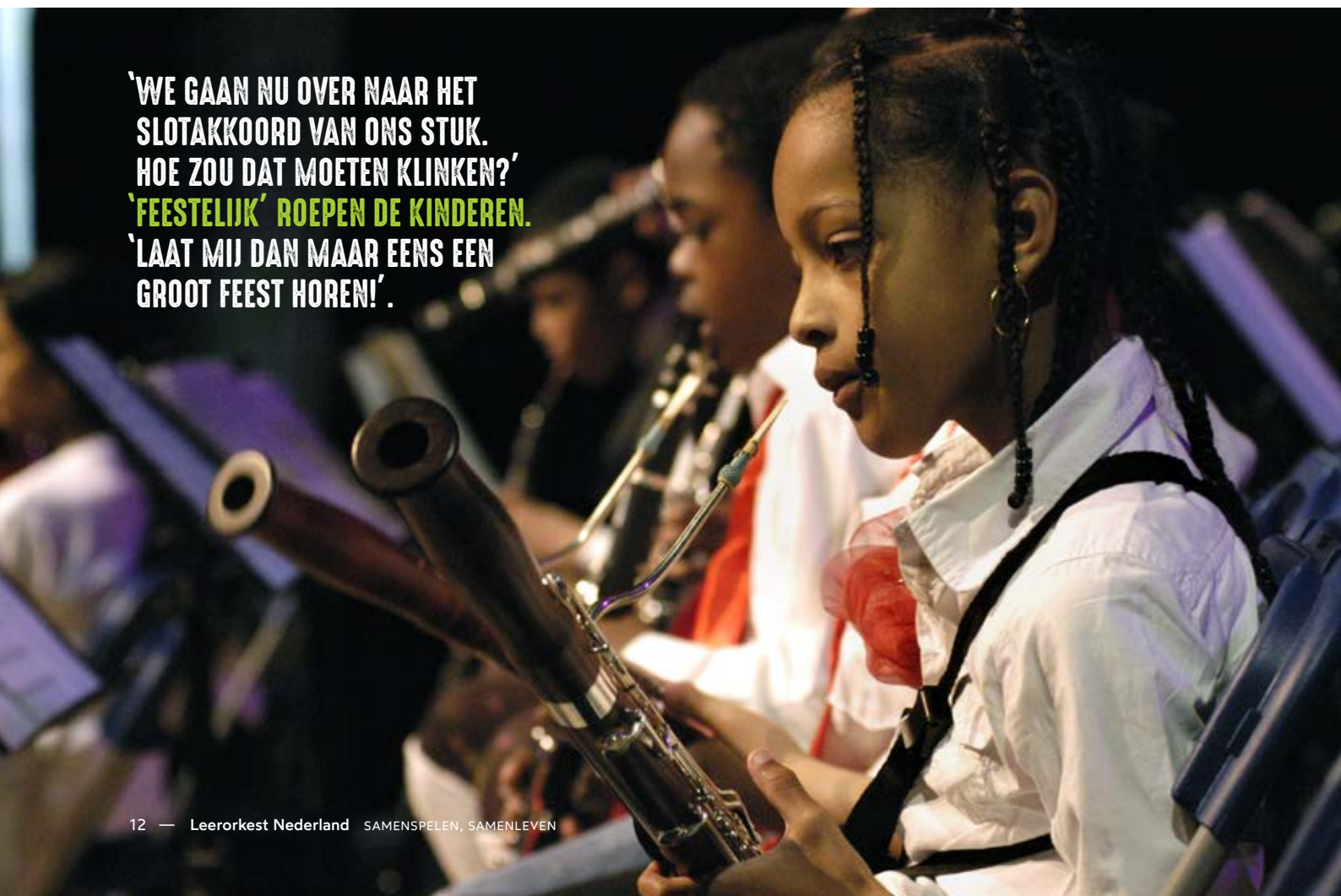
De Souza’s bevoegenheid om alle kinderen de kans te bieden om samen muziek te maken sluit aan bij het verhaal van Brecht Demeulenaere. Ook deze directeur van de Canon Cultuurcel Vlaanderen is sterk van mening dat je kinderen moet helpen om het leven op een waardige manier te leven en dat het aanbieden van de kunstvakken daar een belangrijke rol in speelt. “Net als volwassenen hebben kinderen behoefte om de omgeving en dat wat ze meemaken betekenis te geven”, stelt hij op een bijeenkomst van de Akademie van Kunsten. Daarvoor heeft de mens volgens hem drie belangrijke strategieën ontwikkeld: religie, wetenschap en kunst. Voor wie niet religieus is, blijven de wetenschap en de kunst over. Maar volgens Demeulenaere kan de wetenschap zelden soelaas bieden tijdens bijzondere of ingrijpende levensgebeurtenissen. “Als iemand sterft, of geboren wordt, wat heb je dan aan een statistische of sociologische analyse?”,

vraagt hij retorisch. “Waarschijnlijk lees je dan liever een goed boek, pak je je instrument of luister je naar muziek.”

Voorwaarde is natuurlijk wel dat je daarvan hebt leren genieten. En dat is niet zo vanzelfsprekend in een land waar de meeste burgers van huis uit “niet zulke hele goede genietters zijn”, zegt Boudewijn Jansen die bij de lustrumviering van het Leerorkest in het Concertgebouw maar liefst 500 kinderen én de orkestleden van het Nederlands Philharmonisch Orkest gaat dirigeren. Hij wijst op het “diepgewortelde gebrek aan aandacht voor cultuur” in Nederland. Het cultuurbeleid in de coronatijd is daar volgens hem een goed voorbeeld van. “Alles werd stil gelegd!” Ook hij betreurt dat muziek niet meer standaard wordt aangeboden aan kinderen en dat het steeds meer iets lijkt te worden voor een beperkte groep leerlingen wiens ouders de weg naar de geplunderde muziekscholen weten te vinden. “Ik zie aan mijn eigen kinderen hoeveel plezier ze hebben van het muziek maken. Dat gun ik alle kinderen.” Des te meer reden voor hem om tijd vrij te maken voor dit initiatief van De Souza.

Als dirigent Jansen voor de grote groep repeterende kinderen gaat staan om zich even aan hen voor te stellen, straalt de bevoegenheid van hem af. “Jongens en meisjes, wat een groot orkest, daar sta ik niet zo vaak voor.

**‘WE GAAN NU OVER NAAR HET
SLOTAKKOORD VAN ONS STUK.
HOE ZOU DAT MOETEN KLINKEN?’
‘FEESTELIJK’ ROEPEN DE KINDEREN.
‘LAAT MIJ DAN MAAR EENS EEN
GROOT FEEST HOREN!’**

Ik word er bijna een beetje zenuwachtig van; ik moet ál jullie namen nog leren!” Hij vraagt wie er weleens in Het Concertgebouw is geweest. Veel kinderen steken hun vingers op; een bezoekje aan Het Concertgebouw hoort bij het programma van het Leerorkest. “Mooi is het hè!? We gaan er echt een feestje van maken” zegt Jansen.

De dirigent van dienst, een van de vele professioneel geschoolde muziekdocenten van de verschillende Leerorkesten, neemt de regie weer van Jansen over. “We gaan nu over naar het slotakkoord van ons stuk. Hoe zou dat moeten klinken?” “Feestelijk” roepen de kinderen. “Laat mij dan maar eens een groot feest horen!” zegt hij tegen ze. De slagwerkers gaan los en de blazers en strijkers houden hun toon een paar seconden langer aan. De repetitie komt, inderdaad feestelijk, tot een eind. De 12-jarige Nathan, die “eerst een beetje bang (was) om te spelen” bergt zijn viool op. Net als de 10-jarige Dichayra die “elke dag van de week” oefent en de 8-jarige Amy die trompet koos “omdat ie zo mooi glimt en helpt tegen de keelpijn”. Daarna zorgen de vele begeleiders en vrijwilligers ervoor dat ze in de goede bussen terechtkomen en weer worden afgezet in hun buurt.

ZOGENAAMDE ‘21ST CENTURY SKILLS’ – DENK AAN CREATIVITEIT, BURGERSCHAP EN SOCIALE VAARDIGHEDEN – ZIJN EEN TERUGKEREND THEMA.

In Nederland wordt al enkele jaren flink gediscussieerd over de toekomst van het onderwijs. Eerst onder de noemer ‘Onderwijs 2032’ en sinds 2019 onder de naam ‘Curriculum nu’. Terugkerend thema zijn de zogenaamde ‘21st century skills’, ofwel vaardigheden die kinderen moeten helpen om de uitdagingen van de komende decennia aan te kunnen – denk aan creativiteit, burgerschap en sociale vaardigheden. Iedereen is van mening dat deze vaardigheden ontzettend belangrijk zijn. Maar waar geregeld flinke discussie over ontstaat is de manier waarop deze vaardigheden aangeleerd moeten worden. “Moet daarvoor het hele curriculum op de schop?” vragen veel leraren zich af. Zij vrezen dat hiermee het kind met het badwater wordt weggegooid.

Het Leerorkest zou weleens een goed antwoord kunnen zijn op dit probleem. Het raakt aan bijna alle genoemde 21^e-eeuwse vaardigheden zonder het bestaande onderwijsprogramma in de war te gooien. En dat is niet alleen omdat al deze vaardigheden een soort toevallige bijvangst zijn van muziekonderwijs. Het Leerorkest zet juist expliciet in op het ontwikkelen van deze vaardigheden. Waar het bij de

meeste vormen van kunsteducatie vooral draait om het ontwikkelen en waarderen van talent – een docent reikt een kind iets moois aan, en verwacht in ruil dat een kind zijn best doet en zich ontwikkelt – letten de muziekdocenten van het Leerorkest juist op de vorming van een groep. Daarvoor krijgen zij allerlei onderwijstechnieken aangereikt die er uiteindelijk toe leiden dat kinderen elkaar en hun docenten meer gaan vertrouwen.

“Dat is echt de kracht van het Leerorkest”, zegt Jacco Minnaard, hoofd educatie van het Leerorkest, “dat kinderen onderdeel worden van een groter geheel en als zodanig ook worden erkend. En dat ze zich realiseren dat ze elkaar nodig hebt om dat voor elkaar te boksen. Muziek verbindt mensen als geen ander, dat is inmiddels wel duidelijk.”

EEN MOOIERE MANIER OM CREATIVITEIT, BURGERSCHAP EN SOCIALE VAARDIGHEDEN TE ONTWIKKELEN IS HAAST NIET DENKBAAR.

Vanuit deze beginselen – vertrouwen, samenwerken, creëren, kennis delen – gaat het Leerorkest zijn vleugels uitslaan in heel Nederland. Met de lancering van Leerorkest Nederland hoopt de organisatie de verschillende Leerorkesten en anderen orkestinitiatieven op Nederlandse basisscholen te ondersteunen en nieuwe initiatieven te faciliteren; de kennis en de ervaring die het Leerorkest heeft opgedaan in Amsterdam is te waardevol om niet te delen. Een mooiere manier om creativiteit, burgerschap en sociale vaardigheden te ontwikkelen is haast niet denkbaar.

HET LEERORKEST VERRIJKT HET LEVEN VAN DE LEERLINGEN

FOTOGRAFIE: JITSKE SCHOLS

“Elke keer als ik het Leerorkest hoor, word ik ontroerd door de klanken die de kinderen gezamenlijk laten horen. Het Leerorkest verrijkt het leven van de leerlingen. Met hun instrument vergroten zij hun wereld, en ze leren hoe mooi het is om in samenwerking met anderen echt iets te bereiken.”

Marjolein Moorman

Wethouder Onderwijs, Armoede en Schulden in Amsterdam

Delen is altijd al de ambitie geweest

Marijke van Amersfoort

Directeur Basisschool Samenspel, Amsterdam

Basisschool Samenspel hoorde samen met basisschool Wereldwijs bij de eerste scholen die een Leerorkest kregen, in 2007. Zij stonden samen met Muziekcentrum Zuidoost aan de wieg van het concept. Inmiddels is het muziek-educatieprogramma niet meer weg te denken uit het curriculum. Marijke: "Muziekles begint bij de kleuters en vanaf groep 3 krijgen ze lessen gericht op het later spelen op een instrument. In groep 5 gaan ze echt spelen in het Leerorkest. We doen dit op school al zo lang, dat het voor de kinderen niet bijzonder meer is. Het is gewoon les, net als rekenen en taal."

de wetenschap effecten gemeten werden. Zo konden we verantwoorden wat we aan het doen waren – dat het om meer gaat dan alleen muziek maken."

In 2009 startten de basisscholen gezamenlijk een naschools Leerorkest, speciaal voor de kinderen met het talent en de motivatie om zich muzikaal verder te

ontwikkelen. Het Klein Leerorkest. Er doen nu jaarlijks ongeveer zestig kinderen aan mee. "We hebben met elkaar onvergetelijke dingen meegemaakt. We gaven een concert voor Koningin Máxima, we waren in Barcelona – jaren geleden, maar iedereen heeft het er nog steeds over en we hebben overal opgetreden."

Leerorkest Nederland

Voor Marijke is het duidelijk: bij Leerorkest Nederland gaat het straks om kennis delen. "Delen is altijd al de ambitie van het Leerorkest geweest – kijk hoe geweldig het Instrumentendepot werkt – maar het is goed als we dat verder uitbouwen. Je kunt van alles verzinnen, elke school in elke stad heeft weer een andere context. Scholen weten zelf wat ze nodig hebben. Misschien past een harmonie-orkest beter? Of denk aan bijzondere orkestpartijen. Met die diversiteit wordt ook de kennis en bijvoorbeeld de collectie bladmuziek vergroot. Via Leerorkest Nederland komt die dan breed beschikbaar."

Marijke is altijd nauw betrokken gebleven bij de ontwikkelingen van het Leerorkest. Zo kijkt ze nu met Marco de Souza, in samenwerking met Centrum Pedagogisch Contact, naar een opzet om het sociaal-pedagogisch handelen van muziekdocenten in te versterken. In de beginjaren is ze veel met Marco op pad geweest om op andere plekken in Nederland te vertellen over het Leerorkest. "We liepen in die eerste tijd zelf natuurlijk tegen allerlei praktische problemen aan: waar laten we al die instrumenten? Hoe kunnen we externe muziekdocenten begeleiden in een omgeving die nieuw voor hen is? Maar ik wist al snel dat het heel waardevol was voor de kinderen en dat we ermee verder moesten. Daarom was ik blij toen op een gegeven moment vanuit

IK HEB
DE DWARSFLUIT
GEKOZEN
OMDAT ER
HEEL VROLIJKE
MUZIEK
UIT KOMT.

Magali (8)

Ik speel in het Residentie Orkest

Ruth van de Putte

Hoofd Educatie Residentie Orkest, Den Haag

Het Leerorkest The Residents is een initiatief van het Residentie Orkest, gebaseerd op Leerorkest Amsterdam, maar met een eigen invulling. Bij The Residents krijgen leerlingen van scholen uit 'krachtwijken' in Den Haag de kans zich vier jaar lang muzikaal te ontwikkelen op een instrument. Ze krijgen een instrument in bruikleen, hebben wekelijks les, spelen samen en geven concertjes binnen en buiten de school.

Ruth van de Putte: "Wat The Residents uniek maakt, is dat het een initiatief is van een symfonieorkest. Leerlingen voelen zich niet alleen betrokken bij hun muziekdocenten, maar ook bij ons orkest. Onze orkestleden zijn een soort buddy's voor ze. 'Ik speel in het Residentie Orkest', zeggen sommige kinderen trots als ze over The Residents vertellen. Zo nauw voelen ze zich met ons verbonden. En omdat al onze activiteiten na school plaatsvinden, is het is geen verplichting; de kinderen willen echt zélf in een orkest spelen."

Leerorkest The Residents bestaat inmiddels elf jaar. "Toen ik in 2017 startte, bestonden wij los van het Leerorkest in Amsterdam. Ik heb gekeken naar hoe we ons project duurzamer konden maken en hoe we onze

activiteiten konden uitbreiden. Met name het beheer en onderhoud van de muziekinstrumenten kostte veel tijd. Het leek me slim dat uit te besteden en daarom hebben we al onze

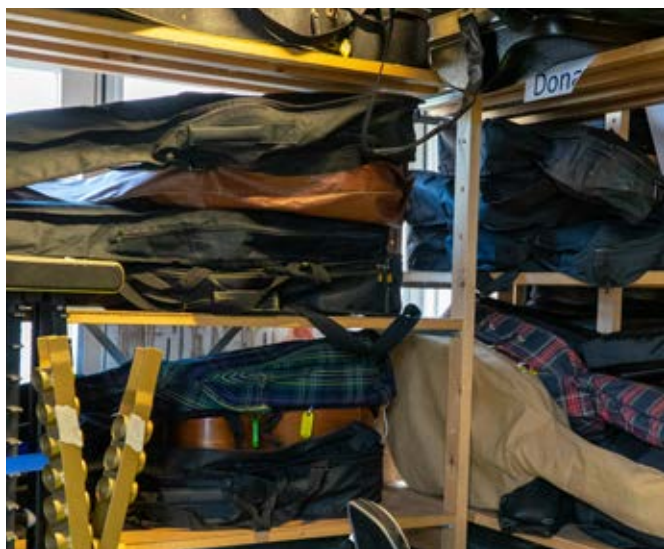
instrumenten geschonken aan het Instrumentendepot van het Leerorkest. In ruil daarvoor mochten wij diezelfde instrumenten een paar jaar gratis huren voor onze eigen activiteiten. Dankzij deze samenwerking kunnen wij meer tijd besteden aan het organiseren van zo veel mogelijk projecten."

Leerorkest Nederland

"Het delen van expertise en materialen is essentieel. Ik denk dat wij een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan het landelijke platform. Wij hebben inmiddels zoveel ervaring op het gebied van instrumentaal groepsonderwijs, die kennis kunnen we bijvoorbeeld delen met startende ondernemingen. Hoe meer coherentie er is tussen al die muzikale samenspelende kinderen in Nederland, hoe beter. Het Leerorkest is een verrijking van onze samenleving, want de kinderen uit de diverse leerorkesten leren niet alleen muziek maken; het gaat ook over plezier maken, samenwerken en het verbinden van culturen."

www.residentieorkest.nl/workshop/ro-leerorkesten

“Het heeft mij als oud-verzekeraar al die jaren verwonderd dat geen enkel instrument is weggeraakt. De instrumenten worden gekoesterd door de kinderen.”

Hubert Voskuil

Secretaris Stichting Goede Doelen Nh1816

Geïnspireerd worden door anderen

Fanny Huisman — *Algemeen bestuurslid*

Karin Köster — *Projectleider*

Muziek Netwerk Salland

'Zelf muziek maken, samen muziek maken.' Dat is het motto van Muziek Netwerk Salland (MNS), een samenwerkingsverband van muziekverenigingen in dorpen van de gemeenten Olst-Wijhe, Raalte en Deventer. Muziek Netwerk Salland verzorgt muzikeducatie binnen het curriculum van basisscholen. In 2014 is het netwerk opgezet en voor projecten met basisscholen is samenwerking gezocht met het Leerorkest Amsterdam.

De stichting Muziek Netwerk Salland heeft een bestuur, een projectleider en een pool professionele muziekdocenten. Daarnaast zijn er rond dertig vrijwilligers actief, de meesten uit de aangesloten muziekverenigingen. Vanuit het eigen depot met vijfhonderd instrumenten brengen deze vrijwilligers in auto's met aanhanger drie dagen in de week de instrumenten langs de scholen.

Structureel muziekonderwijs

MNS begon naar het voorbeeld van Amsterdam met zestien weken waarin kinderen op één instrument gingen spelen en waarbij groepslessen werden afgewisseld met orkestrepetities met aan het eind een concert. Het aanbod is inmiddels verruimd omdat het programma niet bij alle scholen even goed aansloot op de wensen.

Karin: "Voor ons is structureel muziekonderwijs het allerbelangrijkst. We proberen de scholen altijd te inspireren tot een Leerorkest, maar beter dat ze *iets* kiezen

dan helemaal niks. We hebben inmiddels afgeslankte vormen van het Leerorkest die we 'Proeftuin' en de 'Instrumentencarrousel' noemen."

MNS heeft ook tot taak de kinderen te stimuleren buiten school muzikles te nemen of in een muziekvereniging te gaan spelen. Vanuit deze gedachte is recentelijk een nieuw initiatief geboren. Kinderen die op school een Leerorkest hebben, kunnen tijdens die periode drie keer naar de repetitie van een vereniging in hun dorp, en krijgen als bonus hun instrument mee naar huis.

Leerorkest Nederland

Fanny en Karin geloven dat een overkoepelende organisatie ook voor hen heel nuttig zou zijn. Karin: "We willen graag ervaringen delen – zoals die met De Proeftuin – en geïnspireerd worden door anderen!" Fanny: "Met een overkoepelend netwerk kunnen de Leerorkesten nog meer het eigen gezicht krijgen dat ze verdienen. En sterker staan als het op financiering aankomt. Er is veel ongewis rondom de financiële toekomst. Elk jaar is weer de vraag wat basisscholen gaan kiezen; wat gaat de provincie doen, wat de gemeente? Moet je weer terugvallen op eenmalige subsidies? Het blijft eigenlijk een soort strijd om het voortbestaan. We voeren hem graag, maar samen staan we sterker."

www.muzieknetwerksalland.nl

IEDER KIND ZOU DE KANS MOETEN KRIJGEN OM TE ONTDEKKEN HOE LEUK EN MAGISCH HET IS OM EEN INSTRUMENT TE BESPELEN

"In 2016 was ik bij het lustrumconcert van Leerorkest in de Gashouder Amsterdam, waarbij ook Koningin Máxima aanwezig was. Ik zag trotse kinderen die allemaal een waardevolle bijdrage leverden en zo een mooie prestatie in de vorm van een concert neerzetten. En trotse ouders! Een indrukwekkende ervaring.

Muziek heeft kinderen zo veel te bieden, daarom onderschrijft Stichting Goede Doelen Nh1816 van harte de doelstellingen van het Leerorkest. Ieder kind zou de kans moeten krijgen om te ontdekken hoe leuk en magisch het is om een instrument te bespelen en samen muziek te maken.

Muziekeducatie voor ieder kind

Met onze stichting ondersteunen we maatschappelijk relevante projecten, zodat die voor iedereen behouden en toegankelijk blijven. Stichting Goede Doelen Nh1816 is gelieerd aan de landelijk werkende verzekeringsmaatschappij Nh1816 Verzekeringen. Het plan van het Leerorkest om overal in Nederland instrumentaal muziekonderwijs de aandacht te geven die het verdient, sluit goed aan bij onze doelstellingen. Muziekles op een instrument is prijzig. Het Leerorkest maakt muziekeducatie voor ieder kind toegankelijk.

Wat ons bijzonder aanspreekt is het Instrumentendepot, een betaalbare uitleenservice waarmee Leerorkesten op scholen, Wijk talentorkesten en soortgelijke initiatieven in heel Nederland van muziekinstrumenten worden voorzien. Het Rijdend Atelier zorgt voor het onderhoud van instrumenten en betreft enthousiaste vrijwilligers bij muziekeducatie.

Leerorkest Nederland

Voor ons is het initiatief om Leerorkest Nederland van de grond te trekken, een belangrijke stap naar professionalisering. Tot op heden was het veelal liefdewerk oud papier, maar de huidige omvang en het aantal steden waar een Leerorkest operationeel is, vereist een professionele structuur."

Stichting Goede Doelen
Nh1816

Janwillem Swart
Ambtelijk secretaris

Harmonieorkest Vleuten

'Muziek-is-de-Basis!' bestaat nu tien jaar! Het muzikeducatieproject van Harmonieorkest Vleuten wordt standaard afgesloten met een grootse eindvoorstelling, waarin alle deelnemende schoolklassen een door henzelf bedachte en vormgegeven muzikale act opvoeren. Ze worden daarbij ondersteund door het P-orkest, een orkest bestaande uit kinderen die gedurende het project een instrument naar keuze hebben leren bespelen en na zes muzieklessen op hun instrument zijn gaan samenspelen in dit orkest.

FOTOGRAFIE: GER WIJTSMA

PASOBRA MUSICA TA PA TUR MUCHA!

Omdat muziek voor iedereen is

Instrumenten voor de Leerorkesten op de Caribische eilanden komen rechtstreeks uit het Instrumentendepot in Amsterdam. Zo reisde in november 2021 een zeecontainer naar Aruba met slagwerk, blaas- en strijk-instrumenten (waaronder maar liefst 21 contrabassen) en accessoires als strijkstokken, mondstukken, smeerolie en snaren.

We zijn één grote familie

Juliette van Romondt

Coördinator Leerorkest Aruba

Onder auspiciën van Leerorkest Amsterdam en met financiering van het ministerie van Justitie en Veiligheid (NL) is, in navolging van Curaçao, ook op Aruba het Leerorkest realiteit geworden. Er zijn inmiddels lokale financiers en de overheid van Aruba betaalt de coördinatie.

Juliette van Romondt is in 2019 door de minister van onderwijs van Aruba betrokken bij de oprichting van het Leerorkest Aruba als projectcoördinator. "Ik ben maatschappelijk werker en was werkzaam op het gebied van Kinderbescherming en schoolmaatschappelijk werk. Aruba presenteert zich als *one happy island*, maar achter de schermen is het niet zo happy als het lijkt. Uit recent onderzoek blijkt bijvoorbeeld dat tachtig procent van alle kinderen op Aruba wel eens te maken heeft gehad met mishandeling. Een groot probleem is dat de kinderopvang voor veel ouders te duur is. Dus zitten kinderen vanaf een jaar of vijf alleen thuis voor de televisie terwijl papa en mama werken. Met alle gevolgen van dien... Met het Leerorkest leren we de kinderen samenwerken, luisteren naar elkaar en respect hebben voor elkaar. Maar bovenal willen we dat ze plezier hebben, juist op school. Tegelijkertijd zijn we bezig met het opzetten van een naschools programma, zodat we kinderen ook 's middags kunnen opvangen."

Leerorkest Aruba begon op twee basisscholen, inmiddels doen vijf scholen op Aruba mee aan de instrumentlessen. Tijdens de coronapandemie is een onlineprogramma gemaakt waarmee bijna alle scholen op Aruba online algemene muzikale vorming geven. Juliette ziet bijzondere

ontwikkelingen op de scholen met het Leerorkest: "Leerkrachten vertellen dat kinderen die veel spijbelden naar school komen, omdat ze de muziekles niet willen missen. Het doet ook goed voor de sociale relaties. Op sommige scholen doen de juffen ook mee met de instrumentlessen, wat de kinderen geweldig vinden: de juf krijgt natuurlijk ook met moeite geluid uit een trombone, de kinderen kunnen dat al snel beter."

Net als op de andere eilanden kampt Aruba met een tekort aan muziekdocenten. "We hebben één eerstegraads muziekdocent en verder hebben we lokale muzikanten gevonden met liefde voor hun instrument én voor kinderen. Die brengen we met intervisie en workshops vakdidactische en pedagogische kennis bij. We hebben hierbij ook contact met docenten van het Leerorkest vanuit Nederland, Bonaire en Curaçao. Je wordt creatief als je de middelen of mensen niet hebt!"

Leerorkest Nederland

Juliette: "Wij zijn één grote familie, we helpen elkaar. Zo willen we onze onlinelessen ook beschikbaar stellen voor kinderen op Bonaire, Curaçao, Sint Maarten en Saba en zelfs in Nederland! In het kader van scholing hopen we dat onze muziekdocenten in november naar Nederland kunnen voor allerlei workshops, georganiseerd door het conservatorium in Den Haag, Gent en Leerorkest Nederland. Het mooiste zou natuurlijk zijn als we een keer met een delegatie kinderen naar Nederland zouden komen voor een gezamenlijk optreden als Leerorkest."

www.leerorkestaruba.org

Orthense Harmonie

FOTOGRAFIE: PETER VAN HOOF

Muziek in de Wijk

Niet iedereen weet de weg naar muzieklles te vinden. Muziek in de Wijk brengt muzieklles naar kinderen in de speeltuinen van Zuilen en Ondiep in Utrecht, samen met maatschappelijk partner DOCK en hun Speelmeebus die wekelijks alle speeltuinen bezoekt. Zo enthousiasmeert Muziek in de Wijk kinderen voor muziek en deelname aan structurele muzieklessen in een van de buurthuizen waar Muziek in de Wijk lesgeeft.

Tijdens de Speelmeetournee worden verschillende instrumenten in de Speelmeebus geladen. Zo kunnen de kinderen van alles proberen en de liefde voor muziek (of een instrument) ontdekken.

FOTOGRAFIE: IZAÏAK CAMPBELL

Kinderen maken kennis met Afrikaanse percussie in de speeltuin aan het Zwanenvechtplein in de wijk Zuilen, Utrecht.

SoundLAB-instrumenten die in het Muziekgebouw te bespelen zijn.

Gehrels Muziekeducatie

Gehrels Muziekeducatie werd in 1945 opgericht voor het bevorderen van het muziekonderwijs en het scholen van professionals. Gehrels Muziekeducatie participeert ook in innovatieve projecten. De vraag hoe muziekonderwijs kan aansluiten bij Wetenschap & Technologie in het Primair Onderwijs was de aanleiding voor het onderzoek dat Gehrelsvoorzitter Michel Hogenes samen met de afdeling Educatie van het Muziekgebouw uitvoerde voor het Lectoraat Kunsteducatie van de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten. In dit onderzoek bouwden leerlingen zelf 'technology-based' muziekinstrumenten waarmee zij ook muziek konden maken.

EIGENLIJK MOET IEDEREEN MUZIEK MAKEN!

“Muziek maken brengt kinderen ongelooflijk veel, daar hebben ze hun hele leven baat bij. Het helpt de sociale ontwikkeling, want om samen te spelen, moet je goed naar elkaar luisteren. Ze leren zich concentreren, en bovendien kan muziek maken je vrolijk en trots laten voelen. Je kunt je gevoelens erin kwijt. Tja, muziek brengt allerlei positiefs bij elkaar, dus eigenlijk moet iedereen muziek maken!”

Cor Bakker

Pianist, componist en orkestleider
Ambassadeur Leerorkest

SKVR Ieder Kind een Instrument concert in concertgebouw De Doelen i.s.m. het Rotterdams Philharmonisch Orkest.

Voor zowel de kinderen als hun ouders is het concert vaak een eerste kennismaking met een concertgebouw.

FOTOGRAFIE: GABY JONGENELEN

Ieder Kind een Instrument

Iris de Boer

Teamleider SKVR Onderwijs 0-13 jaar, Rotterdam

SKVR is een kunstinstelling die op bijna zestig scholen in Rotterdam muziekonderwijs aanbiedt. In 2008 startte het programma 'Ieder Kind een Instrument', bedoeld om kinderen die van huis uit niet vanzelfsprekend kennismaken met muziek een instrument te leren bespelen. In die beginjaren was er regelmatig contact met Leerorkest Amsterdam omdat beide initiatieven bijna gelijk opgingen in het vormgeven van instrumentaal muziekonderwijs op de basisschool.

Iris de Boer vertelt dat het initiatief voor 'Ieder Kind een Instrument' destijds vanuit de gemeente kwam. "We verkeren eigenlijk in een 'luxepositie' met een breed politiek draagvlak voor muziekeducatie, ingebed in de stad. De gemeente zet ons programma in om kansengelijkheid in het onderwijs te vergroten. In Rotterdam groeien veel kinderen op in armoede, leerachterstanden zijn groot. Scholen met een hoog 'schoolgewicht' kunnen ons programma aanvragen en dan stelt de gemeente Rotterdam het beschikbaar." (De 'gewichtregeling' is een subsidieregeling, gericht op het voorkomen en verminderen van onderwijsachterstanden als gevolg van de thuissituatie van kinderen [red.]).

Iris: "We richten ons inmiddels ook op de allerjongsten om zo vroeg mogelijk bij te dragen aan die kansengelijkheid.

Voor kleine kinderen zal dat spelenderwijs gaan, met veel bewegen en zingen. Daarmee stimuleer je taalontwikkeling en je

draagt ook veel breder bij aan sociaal-emotionele groei, aan de 'totale' ontwikkeling van het kind."

Leerorkest Nederland

"Het delen van expertise en materialen is een grote kracht van het Leerorkest. Veel van wat iedereen doet, komt tot stand met subsidiegeld of particuliere fondsen. Hoe meer je met elkaar deelt, hoe meer geld je over hebt en anders kunt besteden. In 2011 hebben we met het Leerorkest 'Orkest in de Klas' opgericht, een online platform voor muziekprofessionals. Je vindt er lesmaterialen en voorbeelden van bruikleenovereenkomsten voor instrumenten, maar ook tips en tricks voor in de klas.

Voor Leerorkest Nederland kunnen wij straks onze ervaringen met muziekeducatie voor het jonge kind en met instrumentale lessen binnen het onderwijs delen. En met onze expertise op het gebied van ondersteuning en scholing van docenten, kunnen we bijdragen aan deskundigheidsbevordering. Gezamenlijk kunnen we de grote waarde van muziekeducatie meer zichtbaar maken."

www.skvr.nl/ikei

STOER EN TEGELIJKERTIJD ONTROEREND

"In 2021 was ik in de Heineken Music Hall bij een concert gerealiseerd door het Leerorkest, waarbij 3500 kinderen op het podium samen muziek maakten. Ik vond ze stoer en tegelijkertijd ontroerend. Niet alles was zuiver en ze speelden niet vlekkeloos samen, maar 800 kinderen op een cello, 60 die een fluit vasthielden en 24 fagotten... Het was een verpletterende ervaring voor iedereen in de zaal; collectief kippenvol.

Het samen muziek maken doet op allerlei niveaus iets met je. Emotioneel, intellectueel en neurologisch. Ik weet heel zeker, dat kinderen het samenspelen hun hele leven als een heel waardevolle ervaring meedragen, ook als ze misschien na drie jaar nooit meer een viool aanraken.

Schroevendraaiertjes en plakplasticjes

Het Leerorkest is meer dan een cultureel instrument en dat spreekt ons aan. Het gaat zeker over mooi muziek maken, maar niet primair. Samenspelen is een middel om sociale doelen te bereiken. Dat past bij ons.

Amerborgh steunt kunst en cultuur in de meest brede zin van het woord, om het ook zo breed mogelijk toegankelijk te maken. Bovendien werken we graag samen met organisaties die niet per se de gebaande wegen volgen; die zoals het Leerorkest ondernemerschap tonen en ons nodig hebben om nieuwe doelen te bereiken.

Ook mijn bezoek aan het Instrumentendepot was een reden dat ik wist: hier moeten we meer mee doen. Tussen de koffers en instrumentkisten ontmoette ik vrijwilligers met een engelengeduld, die met schroevendraaiertjes en plakplasticjes klarinetten en hobo's weer werkend kregen. Als je daar niet enthousiast van wordt...

Leerorkest Nederland

De stap zetten naar een 'Leerorkest Nederland' vinden we absoluut noodzakelijk, en steunen we daarom graag. De organisatie in Amsterdam heeft inmiddels zo veel opgebouwd. Het Instrumentendepot is misschien het beste voorbeeld, maar ook de hele bibliotheek aan kennis en materialen is waardevol voor anderen. Het Leerorkest deelt al van alles met Leerorkest-achtige organisaties in Nederland, en het enthousiasme bij de lokale initiatieven is geweldig, maar het is belangrijk dat deze kennis en expertise centraal geborgd wordt. Dat kan met Leerorkest Nederland bereikt worden."

AMERBORGH

Stef Collignon

Lid van de executive board van Amerborgh International

© JULIA HAM/STICHTING IMC WEEKENDSCHOOL

*Vergeet One Direction,
Vergeet N*SYNC,
Vergeet de Backstreet Boys.*

Zelfs na afloop was dit drietal niet van het podium weg te slaan! Een nieuwe boyband is opgestaan. Vergeet *One Direction*, vergeet *N*SYNC*, vergeet de *Backstreet Boys*. Dit is de toekomst! Na twee workshops waarin de leerlingen van de IMC Weekendschool, locatie Rotterdam Delfshaven, een paar akkoorden leerden spelen op de gitaar en ukelele én zelf ritme leerden houden op een cajon sloten we de dag af met een spectaculair optreden voor ouders.

Stichting IMC Weekendschool

Kinderen + Orkest = Magie
Komt dat horen, komt dat zien
steunt allen muziekeducatie

www.imcweekendschool.nl

© JUHUF! FOTOGRAFEERT/STICHTING IMC WEEKENDSCHOOL

Muziek voor ieder kind

mvik
muziek voor ieder kind

FOTOGRAFIE: RONALD KNAPP

Muziekles aan kinderen in Kanaleneiland, Utrecht.

Stichting Philomela

Muziekles voor nieuwkomers, georganiseerd door Stichting Philomela, muziekdocent Ernest Dobber.

**ALS IK VERDRIETIG BEN,
GA IK SPELEN
EN VERGEET IK
DAT IK VERDRIETIG BEN.**

Habiba (11)

HET LEVEN LEREN LEVEN

“Het gaat denk ik over ‘Leerorkest’ in de brede zin van het woord: veel breder kan eigenlijk niet. Het is het leven. Misschien is dat groot gezegd, maar ik geloof dat je toch een beetje leert het leven leven als je onderdeel mag uitmaken van het Leerorkest, als je samen muziek maakt.”

Maartje van Weegen

Voormalig radio- en televisiepresentatrice
Ambassadeur Leerorkest

Een goed fundament

Liesbeth Meylemans — *Initiatiefneemster Leerorkest en viooldocent*

Menno van Woerkom — *Zakelijk leider Leerorkest*

Leerorkest Stichtse Vecht

Liesbeth Meylemans kwam als viooldocent regelmatig ouders tegen die hun kinderen eigenlijk graag op vioollessen wilden doen, maar dat niet konden betalen. “Na het lezen van een interview met Marco de Souza in de Volkskrant zocht ik contact met hem. Ik realiseerde me dat als we alle kinderen wilden bereiken, we een Leerorkest moesten beginnen.”

In 2014 richtte Liesbeth in nauwe samenwerking met Marco Leerorkest Stichtse Vecht op, met Leerorkesten op drie scholen in Loenen. Inmiddels hebben vijftien scholen in de regio een Leerorkest en zijn achttien scholen betrokken bij projecten afgeleid van het Leerorkestconcept. Jaarlijks bereikt de stichting ongeveer 6000 leerlingen.

Menno van Woerkom vertelt dat de situatie op hun dorpsscholen anders is dan op scholen in Amsterdam Zuid-Oost, en dat hun Leerorkesten dus ook een ander karakter hebben. “De achtergrond van de kinderen verschilt, we kennen geen ‘achterstandswijken’. Behoeften liggen anders. In deze regio zijn bijvoorbeeld veel fanfares en harmonieën, en met onze instrumenten willen we daar graag bij aansluiten. Dus hebben we meer focus op blaasmuziek. Maar we hebben ook een Wereldmuziek-project en een multidisciplinair programma.”

Leerorkest Nederland

Leerorkest Stichtse Vecht maakt dankbaar gebruik van het Instrumentendepot met de bruikleen van vijfhonderd instrumenten.

Liesbeth: “Die samenwerking is geweldig, mensen zijn er flexibel en aardig. En als er een groot probleem is, kunnen we altijd sparren met Amsterdam. Het is fijn als iemand herkent wat er speelt. Wij worden zelf ook regelmatig gebeld door andere regio’s voor advies.” Leerorkest Nederland kan volgens Menno en Liesbeth daarom een waardevol platform zijn – regio’s hoeven niet allemaal het wiel uit te vinden.

Menno: “Iedereen kan zijn eigen lijn volgen en keuzes maken die passen bij de omstandigheden, maar het overkoepelende platform kan enthousiasmeren en inspireren. Bijvoorbeeld met materialen waar iedereen iets aan heeft.” Liesbeth: “Een kernwoord voor ons is sowieso ‘samenwerken’, dat past bij een Leerorkest zelf, maar ook in relatie tot maatschappelijke partijen.” Menno vindt dat ‘belangen behartigen’ ook een belangrijke taak is voor Leerorkest Nederland. “Groepsgewijs instrumentaal onderwijs is een kostbare vorm van muzikale educatie. We moeten scholen en partners steeds blijven interesseren. Het is goed als we daar landelijk in investeren.”

www.leedorkeststichtsevecht.nl

IK WOU ALTIJD
AL VIOOL SPELEN.
DAT WAS EEN
DROOM DIE
IS UITGEKOMEN
EN DAAROM
BEN IK ZO BLIJ.

Jarea (10)

Elkaar versterken

Jantien Westerveld

Directeur Méér Muziek in de Klas

Stichting Méér Muziek in de Klas heeft als doel structureel muziekonderwijs voor alle 1,4 miljoen basisschoolkinderen in Nederland en het Caribisch gebied.

Samen met partners, ambassadeurs en sponsors werkt de stichting aan het behalen van deze ambitie. Jantien Westerveld legt uit dat het Leerorkest een goed voorbeeld is van de invulling van waar Méér Muziek in de Klas zich landelijk sterk voor maakt. "Het Leerorkest is een mooie manier voor kinderen om kennis te maken met het bespelen van een instrument."

Samen het verschil maken

"Als organisaties vinden en versterken we elkaar in onze idealen door elkaar op te zoeken op de juiste momenten. Het eerste gezamenlijk moment was meteen bijzonder: de overhandiging van de Amalia-viool door Koningin Máxima in haar rol als erevoorzitter van Méér Muziek in de Klas in 2015, op het Instrumentendepot van het Leerorkest."

Méér Muziek in de Klas en het Leerorkest trekken ook samen op in het versterken van het muziekonderwijs op de Caribische eilanden. Onder andere vanuit het partnerschap van het Leerorkest met het MuziekopleidersAkkoord:

"Vanuit het MuziekopleidersAkkoord kunnen we samen met het Leerorkest het verschil

maken voor de kinderen in het Caribische deel van Nederland." Met dit akkoord werken de lerarenopleidingen basisonderwijs – ook die op Curaçao en Aruba – en de conservatoria toe naar een nieuwe generatie muzikaal vaardige en gemotiveerde groeps- en muzikleerkrachten.

Leerorkest Nederland

Het vormgeven van Leerorkest Nederland zal voor Méér Muziek in de Klas betekenen dat de organisaties nauwer kunnen samenwerken om de komende tijd het instrumentale muziekonderwijs nog sterker te koppelen aan de beweging op landelijk en regionaal niveau. Jantien: "De regionale MuziekAkkoorden die overal in het land zijn gesloten, vormen een prachtige basis van waaruit nieuwe Leerorkesten kunnen ontstaan. En vice versa. Daar waar al Leerorkesten zijn maar waar nog niet regionaal wordt samengewerkt voor structureel muziekonderwijs, ligt een goede basis om de handen ineen te slaan op weg naar een MuziekAkkoord."

www.meermuziekindeklas.nl

HIER DOEN WE HET VOOR

Aan de wieg van het Leerorkest

"Het was een concert in de Bijlmer, alweer even geleden op een prachtige zonnige dag in de buitenlucht. Ik herinner me de trots waarmee de kinderen hun instrument bespeelden. Prachtig! Een typisch voorbeeld van: 'hier doen we het voor'.

VSBfonds heeft vanaf pilots in 2005 en 2006 aan de basis gestaan van de ontwikkeling van het Leerorkest. Het project onderscheidde zich toen al omdat de aanpak niet alleen kunstinhoudelijk maar ook sociaalpedagogisch was. De visie van het Leerorkest; democratisering van muziekeducatie, sluit naadloos aan bij alle speerpunten van VSBfonds: participatie, meedoen en ontplooiing.

In het Leerorkest leren kinderen samenwerken en naar elkaar luisteren, ze leren elkaars culturele achtergrond kennen en leren zich concentreren door discipline op te brengen en doen zelfvertrouwen op. Het Leerorkest biedt de kinderen echt iets om trots op te zijn.

Het Leerorkest bevordert ook integratie zowel voor de kinderen als voor ouders die via de kinderen betrokken raken. Samen muziek maken, met beroemde musici of met een gerenommeerd orkest is een fantastisch middel voor verbinding gebleken.

Leerorkest Nederland

De stichting VSBfonds is zich bewust van de voorbeeldfunctie die het Leerorkest kan hebben. Met veel aandacht voor gedetailleerde verslaglegging door middel van foto's, video's en verslagen, kan een blauwdruk ontwikkeld worden voor geïnteresseerden. Onze stichting hecht belang aan de focus op samenwerking met vergelijkbare landelijke initiatieven; aan het delen van kennis en ervaring. Hierin kan 'Leerorkest Nederland' een betekenisvolle rol vervullen."

VSBfonds,
iedereen doet mee

Martine Consten
Programma manager Kunst & Cultuur

IBS De Horizon

Presentatie op Islamitische Basisschool De Horizon in Zaandam.

KANSEN BIEDEN

“Ik ken zóveel mensen die zeggen: Ik wilde vroeger harp spelen, maar het mocht niet van mijn ouders.”

Remy van Kesteren

Harpist en oprichter Dutch Harp Festival
Ambassadeur Leerorkest

De traditionele harp is een duur instrument. Kopen we één nieuwe harp of maken we twintig kinderen blij met een viool? Leerorkest-oprichter Marco de Souza droomde van een oplossing en belde Remy van Kesteren, harpist en huisvriend van het Leerorkest. Remy klopte aan bij Joris Beets, muzikant, uitvinder en harpontwerper. De samenwerking leidde tot een heel nieuwe harp voor de kinderen, lichter, goedkoper en elektrisch te versterken: de Harp-E.

Steeds weer die verwondering

Anita Battaké – *Seniordocent CKB en coördinator ABBO Leerorkest*

Conny van Loenhout – *Bestuurder Stichting ABBO*

Jeroen Wierikx – *Intermediair educatie en muziekdocent*

Natascha van Wees – *Teammanager educatie Centrum voor de Kunsten Bergen op Zoom
ABBO-scholen, Bergen op Zoom en Steenbergen*

De gemeente Bergen op Zoom en Steenbergen telt zeven scholen, opgericht door ouders die zich onder de noemer ABBO-scholen onderscheiden met een eigen onderwijsconcept. De scholen hebben als doel kinderen ruimte te geven voor een brede ontwikkeling met een aanbod dat veel meer dan alleen de cognitieve vaardigheden aanspreekt. In samenwerking met het centrum voor de kunsten Bergen op Zoom hebben zes van de ABBO-scholen een Leerorkest.

en gaten en dan stuitert het weer de trappen af. Lachend naar binnen en lachend weer naar buiten.”

Anita is als coördinator en muziekdocent betrokken: “Ik vind het hele project mooi. Binnen die 1500 kinderen zijn er veel die vanuit huis niet met een instrument in aanraking komen. We zien kinderen openbloeien die veelal vooral op de achtergrond aanwezig waren. Ze ontdekken nieuwe talenten bij zichzelf.”

Stuiterend voor de deur

Voor Conny is de uitvoering van het Leerorkest in theater de Maagd elk jaar weer een hoogtepunt: “Die zaal vol trotse ouders, opa’s, oma’s, ooms en tantes – veel mensen die nog nooit een theater binnen zijn geweest. De energie die komt van die 170 kinderen op het podium – ik zal graag alle moeite blijven doen om dit steeds weer te kunnen laten plaatsvinden. Dat hoor ik ook van de scholen. We vragen veel van de leerkrachten en toch willen ze heel graag dat hun school blijft meedoen.”

Natascha werkt in het Centrum voor de Kunsten waar veel van de repetities plaatsvinden: “Ik geniet er enorm van. ‘s Ochtends staan de kinderen stuiterend voor de deur en dan rommeldebommel, allemaal die trappen op, ze verspreiden zich over het gebouw – muziek uit alle hoeken

Verwondering

Voor Jeroen, muziekdocent en intermediair educatie is alles in een woord samen te vatten: “Voor mij gaat het over ‘verwondering’! In groep 5 krijgen de kinderen voor het eerst een instrument in de hand, nog geen idee wat de voor- en achterkant is. En na twee of drie lessen krijgen ze er een liedje uit! Dat is de eerste van een serie momenten van verwondering. Ze gaan luisteren naar elkaar in de kleine groepjes per instrument. Daarna de repetities met de verschillende instrumentgroepen, steeds weer een nieuwe ervaring. En nu spelen we een arrangement van *Dance Monkey* met een zangtalent van het Centrum voor de kunsten Bergen op Zoom. De kinderen kennen haar van de Voice Kids, en zijn nu haar begeleidingsband. ‘Kunnen wij dat echt?’, vragen ze. Grote verwondering...”

Leerorkest Nederland

De Leerorkesten van de ABBO maken graag gebruik van het Instrumentendepot – op dit moment zijn er zo’n tachtig instrumenten door hen in bruikleen. Ook de liedjesbank voor bladmuziek en MP3-s wordt veel geraadpleegd. Anita: “Bovendien is het fijn dat we altijd kunnen sparren met Amsterdam. Tijdens de coronacrisis bijvoorbeeld zochten we samen naar mogelijkheden door ervaringen uit te wisselen.”

Conny vervolgt: “Nu is het belangrijk om het landelijk te maken, niet alleen om inhoudelijk verbinding te leggen, maar om ook op organisatorisch gebied van elkaar te leren. En financieel... Geld is altijd nodig – hoe pak je dat aan? Hoe houden we dit prachtige project in stand? Daar hebben we elkaar bij nodig. Wij hebben echt behoefte aan die professionele structuur en daar willen we ook heel graag aan bijdragen!”

Jeroen kan zich als docent verheugen op een inhoudelijke en praktische kennisuitwisseling. “Dat arrangement van Dance Monkey bijvoorbeeld vinden de kinderen geweldig – dat moeten we delen!”

FOUNDING PARTNER

SAMEN HET AVONTUUR AANGAAN

"Een van mijn mooiste herinneringen aan onze belevenissen met het Leerorkest is van het optreden in Het Concertgebouw in 2009. Die koppies! De opwinding, de concentratie, de trots en het plezier dat ze uitstraalden. En het klonk gewoon goed. Onwillekeurig zag ik die koppies voor me tijdens een bezoek aan een les, een jaar daarvoor. Toen nog onzeker, vragend, onvast. Wat waren ze gegroeid! Prachtig!"

Zeventien jaar geleden ging Stichting DOEN als Founding Partner de verbintenis aan met het Leerorkest. Steve: "Met zijn uitstraling en krachtige visie moedigde Marco de Souza de Stichting aan om het avontuur aan te gaan. Als directeur van de Muziekschool Zuidoost zette hij zich in om interesse en motivatie voor het muziek maken, aan te wakkeren bij kinderen die normaal gesproken niet deelnemen aan muziekonderwijs. Dit was voor ons cruciaal: hoe kun je ook deze kinderen kansen bieden?"

Ondernemend

Het Leerorkest sloot volgens Steve mooi aan bij uitdagingen waar de muziekwereld voor stond, en ook nu nog voor staat. "Nog steeds is het Leerorkest een uniek voorbeeld van een vernieuwende en ondernemende manier van muziekonderwijs en cultuurparticipatie. Het biedt kinderen de kans om op een laagdrempelige wijze kennis te maken met westerse en niet-westerse muziekstijlen."

Inmiddels is het Leerorkest uitgegroeid, heeft het navolging gekregen en zijn meerdere financiers aangehaakt. Dit onderstreept volgens Steve het ondernemende karakter en het maatschappelijk draagvlak. "Daarnaast zijn enorm veel kinderen bereikt met diverse sociale, economische en culturele achtergronden. Hieruit blijkt het inclusieve karakter en de kansen die het Leerorkest kinderen biedt om cultuur te beoefenen en te beleven."

Hoop en verwachting

"Leerorkest Nederland zal al dit moois nog vergroten en heeft daarmee méér dan voldaan aan de hoop en verwachtingen waarmee we zeventien jaar geleden samen in dit avontuur zijn gestapt. Inmiddels heeft Stichting DOEN het Leerorkest grotendeels losgelaten, in dezelfde hoop en verwachting dat het als een beweging zal blijven groeien en nog vele kinderen zal bereiken. We blijven het Leerorkest vol interesse en trots volgen."

Steve Elbers
Programmamanager

Saens Harmonie Orkest

Hoe krijg je als muziekvereniging nieuwe leden?
Hoe geef je als basisschool instrumentaal muziek-
onderwijs? Het project 'Impulsmuziekonderwijs'
beantwoordt beide vragen.

De overheid geeft subsidie voor muzikles door
professionals op basisscholen. Voorwaarde is samen-
werking met een plaatselijke muziekvereniging. Zo zijn
basisschool De Delta en het Saens Harmonieorkest bij
elkaar gekomen. Vier docenten hebben groepjes van
acht leerlingen uit groep 5 een instrument leren
bespelen: slagwerk, dwarsfluit, klarinet of trompet.

Kinderen ontdekken de betekenis van 'oefening baart
kunst' en 'geen prestatie zonder training'. Het project is
afgesloten met een optreden in het verenigingsgebouw.
Een aantal kinderen heeft aangegeven verder te willen
gaan met lessen.

**"Fijn dat we gebruik kunnen maken van
de technisch uitstekende instrumenten
van het Instrumentendepot."**

**IK HEB GEKOZEN VOOR
DE BARITON OMDAT
JE LEKKER ALS EEN
AMBULANCE KUNT DOEN.**

Karim (9)

FANTASTISCH!

*"We hebben het er vaak over
gehad: waar komt muziek je
brein nou binnen? Dat gebied
heet de insula, en dat is
tegelijkertijd het gebied van
het geluk. Daar gaan alle
prachtige melodieën naar toe,
de klanken die we mooi vinden,
waar we gelukkig van worden.
Dat gevoel van geluk, is
precies wat Marco de Souza
brengt met het Leerorkest.
Fantastisch! Ik hoop van harte
dat we nog heel lang met
elkaar blijven optrekken."*

Prof. dr. Erik Scherder
Hoogleraar neuropsychologie
Ambassadeur Leerorkest
Lid van het Comité van Aanbeveling
van het Leerorkest

Het hele dorp is trots op zijn 11-jarige trompettist

Heleen Quartel

Coördinator Leerorkest Bonaire

Coördinator van het Leerorkest op Bonaire, Heleen Christiaan-Quartel en Marco de Souza op bezoek bij de Gezaghebber, dhr. E.E. Rijna.

Stichting Mangazina di Rei in het gebied Rincon heeft als doel de culturele rijkdom van Bonaire levend te houden. Het Leerorkest is onderdeel van de educatieve programma's die deze stichting basisscholen biedt. Heleen Quartel is coördinator van het Leerorkest op Bonaire. Tijdens een ontmoeting met Marco de Souza in 2019 bleek dat de doelstellingen van het Leerorkest en Mangazina di Rei dicht bij elkaar lagen. "Via culturele projecten helpen wij kinderen hun talenten ontdekken en ontwikkelen. Met het Leerorkest – het samen muziek maken – ontwikkelen kinderen sociale vaardigheden, discipline en krijgen ze zelfvertrouwen."

Ongekende mogelijkheden

Met steun van het Ministerie van Justitie en Veiligheid en andere fondsen wist Marco de Souza voldoende middelen te verzamelen om muziekinstrumenten naar Bonaire te vershippen en daar een Leerorkest te starten.

Het Leerorkest is gestart op de basisschool in het dorp Rincon. Rincon ligt ver van de hoofdstad, waardoor de kinderen relatief minder kans hebben zichzelf breed te ontwikkelen. Heleen: "De lessen en de instrumenten van het Instrumentendepot uit Nederland geven de kinderen ongekende mogelijkheden. Sommige instrumenten waren nooit eerder op ons eiland, anderen waren in de vergetelheid geraakt. Daarbij zijn de techniek en vaardigheden die

het Leerorkest de kinderen meegeeft heel waardevol. Thuis wordt hier veel muziek gemaakt, vooral op gevoel. De lessen zijn een prachtige aanvulling."

Rincon kent een hechte gemeenschap, het Leerorkest leeft enorm en werkt verbindend. Heleen: "Onlangs bracht een gedeputeerde een bezoek aan school. Ze woonde een uitvoering van het Leerorkest bij en ontmoette de leerlingen. Ten slotte kreeg ze zelfs even les van een jonge trompettist op zijn instrument. Later plaatste ze een foto van hem op Facebook. Vanuit de gemeenschap kwamen veel reacties los: het hele dorp was trots op 'hun' 11-jarige Enderson!"

Leerorkest Nederland

Heleen vertelt dat ze op Bonaire dankbaar gebruik maken van de mogelijkheden van Leerorkest Nederland. "We zijn blij met de laagdrempelige aanpak vanuit Nederland. Voor ons op de eilanden is het delen van expertise en lesmateriaal essentieel; we hebben niet alles zelf tot onze beschikking. Zo volgen we elkaars lessen. Wij hebben bijvoorbeeld geen hoornist dus de hoornleerlingen krijgen via Zoom les vanaf Curaçao. Onze docent basgitaar, die ook contrabasles geeft, wordt straks via Nederland geschoold als cellist. Zo kom je samen verder!"

www.leerorkestbonaire.org / www.mangazinadirei.org

VAN MOZART
WORD IK
ALTIJD VROLIJK.
MAAR ALS IK
HET PROBEER
NA TE SPELEN,
IS HET WEL
HEEL MOEILIK.

Marius (10)

Wij zijn al sinds 2006 betrokken bij het Leerorkest. Het hele jaar door verwelkomen we Leerorkest-klassen bij onze repetities en het Wijk talentorkest Indische Buurt trad talloze keren op in onze NedPhO-Koepel. Telkens wanneer kinderen trots vertellen waarom zij fluit, contrabas of trompet spelen, zijn onze orkestleden onder de indruk hoe vanzelfsprekend het samen muziek maken voor ze is. Wat een rijkdom om die kans via school te krijgen!

We spelen af en toe ook samen. Nu kijken we uit naar 17 juni wanneer we in Het Concertgebouw samen één groot orkest vormen. Wij verheugen ons erop om in de toekomst kinderen te mogen blijven inspireren en stimuleren bij hun muziekbeoefening.

MUZIEK RAAKT EN BETOVERT

“Live klassieke muziek raakt en betovert kinderen, dat zien we steeds opnieuw. Om je te kunnen ontwikkelen tot musicus of dirigent heb je kansen en begeleiding nodig. Ook als je geen musicus wilt worden, zal genieten van muziek en zelf muziek maken je leven verrijken. Samen met het Leerorkest geven we kinderen de kans kennis te maken met klassieke muziek. Deze kinderen zijn ons publiek of misschien onze collega’s van de toekomst!”

Rob Streevelaar

Algemeen directeur

Nederlands Philharmonisch Orkest | Nederlands Kamerorkest

Nederlands
Philharmonisch
Orkest

Nederlands
Kamerorkest

WIL JE EEN LEERORKEST TOT EEN SUCCES MAKEN, DAN MOET JE BEGINNEN MET AANDACHT VOOR DE SPIL VAN HET PROJECT: DE MUZIEKDOCENT

Jacco Minnaard

Hoofd educatie Leerorkest en Muziekcentrum Zuidoost

D

“Daar waar kinderen een instrument leren bespelen en leren samenspelen in een orkest, is de muziekdocent de belangrijkste persoon, de constante factor. Dus *hoe* die lesgeeft en *wat* die doceert is cruciaal. Wil je een Leerorkest tot een succes maken, dan moet je ook dáár beginnen bij de muziekdocent.”

Jacco Minnaard maakt zich bij het oprichten van Leerorkest Nederland sterk voor een belangrijke pijler: de Leerorkest Academie. Een plek waar deskundigheidsbevordering voor muziekdocenten centraal zal staan.

Het werken aan het nog passender opleiden van muziekdocenten, ziet Jacco daarom als essentieel onderdeel van Leerorkest Nederland. “Wij hebben in de loop der jaren veel expertise opgebouwd en hebben voor ogen hoe een docent het beste aansluit bij de kinderen waar we mee werken en welke vaardigheden en welk materiaal een docent daarvoor nodig heeft. Wat zou het mooi zijn

als die kennis ook buiten Amsterdam beschikbaar komt!”

Tips en tricks

Jacco: “Voor onze muziekdocenten is er enerzijds een didactisch-pedagogische lijn, waarin bijvoorbeeld leerdoelen geformuleerd zijn en waarin de volgorde van het aanleren van het repertoire wordt bepaald. Parallel en even essentieel loopt een sociaal-pedagogische lijn, gericht op de specifieke sociaal-pedagogische context van het Leerorkest. Zo krijgen de muziekdocenten in Amsterdam

Acht klarinetten

Het Leerorkest in Amsterdam werkt met teams van professionele muziekdocenten – afgestudeerd met hun specifieke instrument aan het conservatorium. Maar de situatie in een Leerorkest is heel anders dan die op een muziekschool of in de privépraktijk. Jacco legt uit: “Ineens staan ze voor een groep met acht klarinetten, die in reguliere schooltijd een instrument ‘moeten’ leren bespelen. Behalve dat je als muziekdocent methodisch het ambacht op het instrument kan overbrengen, vraagt dit nog veel meer vaardigheden. In de setting van een Leerorkest is het essentieel dat een docent breder kijkt naar de kinderen dan alleen naar de vingers op de kleppen. Het kind zelf, in zijn of haar omgeving, heeft bijzondere aandacht nodig. Daarom is het als docent essentieel een relatie op te bouwen met elk kind. Alleen in een veilige context kan het werkelijk iets aanleren. Daarnaast moet je bewust omgaan met groepsvorming, met opvallend gedrag en met de individuele niveauverschillen. Deze muziekdocenten verdienen professionele ondersteuning.”

WIJ BOUWDEN IN DE LOOP DER JAREN EXPERTISE OP EN HEBBEN VOOR OGEN HOE EEN DOCENT HET BESTE AANSLUIT BIJ DE KINDEREN. WAT ZOU HET MOOI ZIJN ALS DIE KENNIS OOK BUITEN AMSTERDAM BESCHIKBAAR KOMT!

een workshop aangeboden met het thema: ‘Differentiëren in het muziekonderwijs’, waarin ze leren omgaan met verschillen tussen kinderen in speelniveau en motivatie.

WAAROM DOET EEN KIND ZO?
WAT ZIT ERACHTER?
HOE GA JE DAARMEE OM?
DAT LEER JE NIET ZO UITGEBREID
OP EEN CONSERVATORIUM.

Daar zijn tips en tricks voor. Een andere training is gericht op 'opvallend gedrag'. In een groepje kinderen is vaak van alles aan de hand. Dat moet je als muziekdocent leren signaleren en duiden. Waarom doet een kind zo? Wat zit erachter? Hoe ga je daarmee om? Dat leer je niet zo uitgebreid op een conservatorium."

De Leerorkest Academie wordt toegankelijk voor muziekdocenten uit heel Nederland. Jacco: "En omdat we alles wat we ontwikkelen weer zo breed mogelijk willen delen, zullen we ook online opleidingsmateriaal maken, bijvoorbeeld video's gebaseerd op situaties uit de trainingen."

Website

Achter de Leerorkest Academie staat ook een Expertisecentrum. Een plek waar alle materialen gecreëerd en toegankelijk gemaakt worden: de opzet van de lessen en leerlijnen, de bladmuziek en bijvoorbeeld instructie- en trainingsvideo's. Met de komst van Leerorkest Nederland wordt ook de website Orkest in de Klas geprofessionaliseerd, essentieel voor het delen van alles wat er is. Jacco: "De mogelijkheden voor up- en downloaden voor iedereen bestaan altijd al, maar kan effectiever en gebruiksvriendelijker door middel van nieuwe opties en met beter onderhoud."

Jacco ziet uit naar de mogelijkheden die Leerorkest Nederland straks biedt. "Het zal de kwaliteitsontwikkeling van Leerorkesten enorm stimuleren. Bij alle geweldige initiatieven in het land wil je de beste muziekdocenten,

maar niet iedereen heeft de middelen om musici op te kunnen leiden tot 'Leerorkest docenten'. Gezamenlijk kunnen we die middelen vinden. Onder de paraplu van Leerorkest Nederland."

Bijdragen aan dromen en talentontwikkeling

Bianca Neman

Coördinator Leerorkest Curaçao

Ambassadeur van het Leerorkest zangeres Tania Kross maakte zich met Marco de Souza hard voor een Leerorkest op Curaçao.

Bianca Neman: "Tania komt hier vandaan en in 2017 startten we een Leerorkest op haar oude basisschool. Haar vader is onze voorzitter. Nog steeds probeert Tania bij alle presentaties aanwezig te zijn en dan zie je hoe trots ze is!" Dankzij steun van het ministerie van Justitie en Veiligheid (NL) en private fondsen, is een droom werkelijkheid geworden.

directe omgeving krijgen ze daarvoor vaak niet de juiste tools aangereikt. Ikzelf word emotioneel als de kinderen spelen en zingen tijdens de presentaties en als ik zie hoe dankbaar ze zijn."

Rasp, maraca en bongo

Arrangementen voor het Leerorkest Curaçao worden steeds meer aangepast aan de muziek die past bij het eiland. Bianca: "We kiezen naast

klassieke muziek heel ritmische stukken zoals lokale en Latijns-Amerikaanse muziek. De kinderen leren naast de normale orkestinstrumenten ook slagwerkinstrumenten spelen zoals de rasp, maraca en bongo."

Dromen en talentontwikkeling

Van oudsher speelt muziek een belangrijke rol in de cultuur van Curaçao, maar op scholen is daar, door gebrek aan middelen, niet altijd aandacht voor. Daarnaast is er geen muziekonderwijsstructuur waar alle kinderen aan deel kunnen nemen. Bianca: "Het spelen in een Leerorkest is voor onze kinderen ongelooflijk waardevol. Ze komen over het algemeen uit complexe financiële en sociale situaties waar ze die kans nooit krijgen."

Volgens Bianca zijn de kinderen zelf soms bijna té enthousiast. "Dan roepen ze ongerust: 'Waarom is de leraar er niet, is hij ziek?', als hij maar iets te laat is. We geven de kinderen veel aandacht en liefde. Ze leren luisteren naar de andere muzikanten, rekening houden met elkaar – discipline tonen. Die regels blijven we herhalen. We zien de invloed die dat heeft op hun gedrag en schoolresultaten. Schooldirecteuren ontvangen ons dan ook met open armen. Het Leerorkest draagt bij aan de dromen van de kinderen, aan talentontwikkeling. In hun

Veel mensen zijn betrokken vanuit grote liefde. Buiten de betaalde lessen om helpen de docenten nog met van alles. Sommigen geven zelfs vrijwillig privélessen aan extra gemotiveerde kinderen of doen mee aan musicals van de zangdocent. Ze brengen en halen zo nodig de kinderen en zorgen voor eten en drinken."

Leerorkest Nederland

Bianca kan zich voorstellen dat de oprichting van Leerorkest Nederland waardevol is voor bijvoorbeeld de lokale verankering en verduurzaming. "Maar," zegt ze, "de samenwerking met het Leerorkest is nu al bijzonder. We hebben goed contact met Marco en het bestuur, we hebben instrumenten in bruikleen. Wat willen we nog meer? Hopelijk blijft Leerorkest Curaçao nog lang bestaan!"

www.leerorkestcuracao.org

EEN 'PARELPROJECT'

"Voor veel kinderen is de drempel om in aanraking te komen met klassieke muziek en het bespelen van een muziekinstrument heel hoog." Florentine van Waesberghe-Six vertelt dat het bestuur van de Turing Foundation zich daarover verbaasde en besloot het potje voor muziekprojecten vanaf 2021 in te zetten voor muzikeducatieprojecten. "Projecten met een link naar scholen en muziekscholen voor kinderen in de basisschoolleeftijd. Bovendien willen we mogelijk maken dat kinderen niet alleen luisteren naar muziek, maar ook zelf muziek kunnen maken."

De Turing Foundation besloot verschillende educatieprojecten voor een jaar te steunen om een goed beeld te krijgen van het veld. Florentine: "Het Leerorkest kenden we al van de Strijkkwartet Biënnale Amsterdam, die we twee keer hebben ondersteund. We ontdekten dat het project goed paste bij onze doelstellingen. Het is een heel intensief programma, gekoppeld aan scholen en juist bedoeld voor kinderen die normaal gesproken minder kans hebben om met muziek in aanraking te komen of om muzikles te krijgen. Deze kinderen leren in de klas daadwerkelijk instrumenten kennen en bespelen. Ze ontdekken in onderlinge samenwerking het plezier van muziek maken. Daarnaast is het Leerorkest natuurlijk al een langlopend en succesvol project, heel professioneel opgezet. Dat maakte de overweging om te ondersteunen, alleen maar makkelijker."

De opzet en uitvoering van het Leerorkest is voor ons het voorbeeld van een 'parelproject', een programma dat bovendien in potentie schaalbaar is. Als het loopt in Amsterdam, kan het wellicht ook naar Drachten en Helmond. Graag ondersteunen wij daarom de verdere ontwikkeling naar Leerorkest Nederland!"

Florentine van Waesberghe-Six
Projectmanager Kunst en Onderwijs

MuziekRoute

Het project De MuziekRoute laat alle basisschoolkinderen in Utrecht Overvecht op een creatieve manier kennis maken met muziek.

In groep 5 krijgen de leerlingen instrumentale les: trompet, viool, gitaar of slagwerk. Het eigenaarschap bij de kinderen staat centraal met de Creative Learning methode. De kinderen voelen zich verbonden, gezien en gehoord.

Leerlingen die een instrument beter willen leren beheersen, kunnen zich bij verschillende scholen aanmelden voor naschoolse lessen: 'Muziek na School'. Onze muziekdocenten verzorgen de lessen in kleine groepjes. Leerlingen mogen hun instrument mee naar huis nemen.

Tijdens schoolvakanties spelen leerlingen samen in het MuziekRoute Ensemble. Onder begeleiding van onze muziekdocenten worden eigen muziekstukken gecomponeerd en gerepeteerd. Er is een eindpresentatie voor ouders en belangstellenden.

FOTO: EMMELY SIEBRECHT

DIT GUN JE IEDER KIND!

“Ik heb een dagje mee mogen lopen op één van de basisscholen in Amsterdam-Zuidoost waar het Leerorkest actief is. Wat een impact! De leerlingen zijn trots, enthousiast en ontzettend leergierig. De sfeer tijdens het samenspelen is geweldig, de docenten zijn stuk voor stuk goede musici én goede coaches. Alle recente onderzoeken over de positieve effecten van muziek zie je hier in de praktijk. Dit gun je elk kind!”

Floris Kortie
Presentator NTR
Ambassadeur Leerorkest

OMDAT IK GOED
NAAR MUZIEK
LUISTER, KAN
IK OOK GOED
LUISTEREN
ALS IEMAND IETS
TEGEN ME ZEGT.

Benjamin (10)

Verbinden vanuit het leren

Dagmar Blom-Korevaar

Bestuurder Academy for Community and Talent, Arnhem

Dagmar Blom is bestuurder voor de Stichting ACT (Academy for Community and Talent), een stichting die mensen begeleidt met scholing en werk, training en coaching biedt en zo communities bouwt.

Het Wijktalementorkest is als 'buurtcommunity' een van de projecten van ACT. In de Arnhemse zogenoemde achterstandswijk de Geitenkamp verbindt dit Leerorkest mensen die er wonen en werken. Anders dan de meeste andere Leerorkesten is dit Wijktalementorkest voor zowel kinderen als volwassenen. De deelnemers hebben gemeen dat iedereen *from scratch* zijn instrument leert bespelen.

Dagmar werkte tot 2020 op Het Graafschapcollege in Doetinchem waar Nono Poels initiatiefnemer was van het project 'Studie- en werksucces door Leerorkest' (SWLO pag. 61). "Ik speelde zelf mee en wist meteen dat het een geweldig concept was om mensen te verbinden, omdat iedereen in hetzelfde leerproces zit, ongeacht leeftijd, maatschappelijke positie of kennis."

Een nieuwe taal

In 2020 werd Dagmar bestuurder van ACT in de Geitenkamp. "In gesprek met netwerkpartners in de wijk, ontdekte ik dat het Leerorkest ook hier wel eens een mooie functie zou kunnen vervullen. En dan niet als project van alleen inwoners, maar ook voor partners in de wijk – zoals

FOTOGRAFIE: SEEGER VAN WIJK

hulpverleners en docenten. Met gezamenlijk leren muziek maken, ontstaat nieuwe dynamiek, een nieuwe taal waarmee je elkaar aanpreekt vanuit plezier, als partners. Zo vertelde een jeugd-

hulpverlener die gitaar ging spelen in het Leerorkest, tussen de kinderen en ouders uit de wijk: 'Ik sta hier gewoon bibberend met mijn handen op de snaren – zo spannend'. Dagmar ziet ook hoe muziek maken mensen door moeilijke periodes helpt en zelfvertrouwen geeft. "Je kent twee noten en dan maak je al muziek in een mooi orkest. Dan voel je: dat kan ik!"

Leerorkest Nederland

Dagmar gelooft dat het waardevol is om inzichten vanuit de verschillende Leerorkesten te delen via een overkoepelend netwerk. "Wat zijn bijvoorbeeld de succesfactoren van ons initiatief in de wijk? Wat zijn *lessons learned*? Hoe werkt een Leerorkest voor verschillende doelgroepen? En wat betreft de methodiek: onze dirigent werkt ook voor het SWLO, waar ze haar getraind hebben. Die samenwerking is echt winst. Bovendien, als we het concept verder willen brengen, moeten we het stevig omarmen en bewaken. En natuurlijk is het fijn als je een grote zus of broer hebt!"

www.stichtingact.nl

Aslan Muziekcentrum

Festival Het Podium in Amsterdam is een jaarlijks festival voor basisscholieren van Muziek Talent Express-scholen.

Sint Cecilia Eensgezindheid

AANSTEKELIJK ENTHOUSIASME

*“Het Leerorkest laat mij elke keer weer kind voelen,
met hun aanstekelijke muzikale enthousiasme.
Mij hebben ze voor het leven als lid!”*

Tania Kross
Mezzosopraan
Leerorkest-ambassadeur van het eerste uur

FOUNDING PARTNER

VERBINDING ZOEKEN

"De Gravin van Bylandt Stichting heeft een brede doelstelling. Zowel projecten op sociaal als cultureel gebied kunnen rekenen op onze steun. Bij het Leerorkest Nederland komen deze twee categorieën heel mooi bijeen.

In het verleden hadden we al ervaring met het Leerorkest Amsterdam. Wat ons in het plan voor Leerorkest Nederland aanspreekt, is het landelijke karakter zodat meer kinderen bereikt worden en in contact komen met het concept van het Leerorkest.

Daarnaast gelooft de Gravin van Bylandt Stichting sterk in samenwerking met lokale organisaties om de krachten te bundelen. Samen musiceren is een van de mooiste manieren van communiceren en verbinding zoeken met elkaar."

Véronique Kakebeeke-Gualthérie van Weezel
Directeur

De Culemborgse Schoolorkesten (CSO)

kec
kunsteducatie
culemborg

In 2016 startte het initiatief 'Culemborgse Schoolorkesten' met hulp van het Oranjefonds en lokale fondsen om basisschoolkinderen op een toegankelijke manier in een orkest te laten spelen. Jaarlijks doen ongeveer 45 kinderen mee met de orkestrepitities, die feestelijk worden afgesloten met een groot concert voor ouders en basisscholen in het lokale theater. Een programma van orkeststukjes en bewerkte popliedjes staat garant voor veel speelplezier. Kunst Educatie Culemborg is de belangrijkste trekker in dit samenwerkingsproject met de lokale muziekvereniging.

HET IS BEST MOEILIK.
MAAR IK LEER
HET GEWOON
EN INEENS KAN IK HET.

Dimas (8)

VERRIJKEN EN VERBINDEN

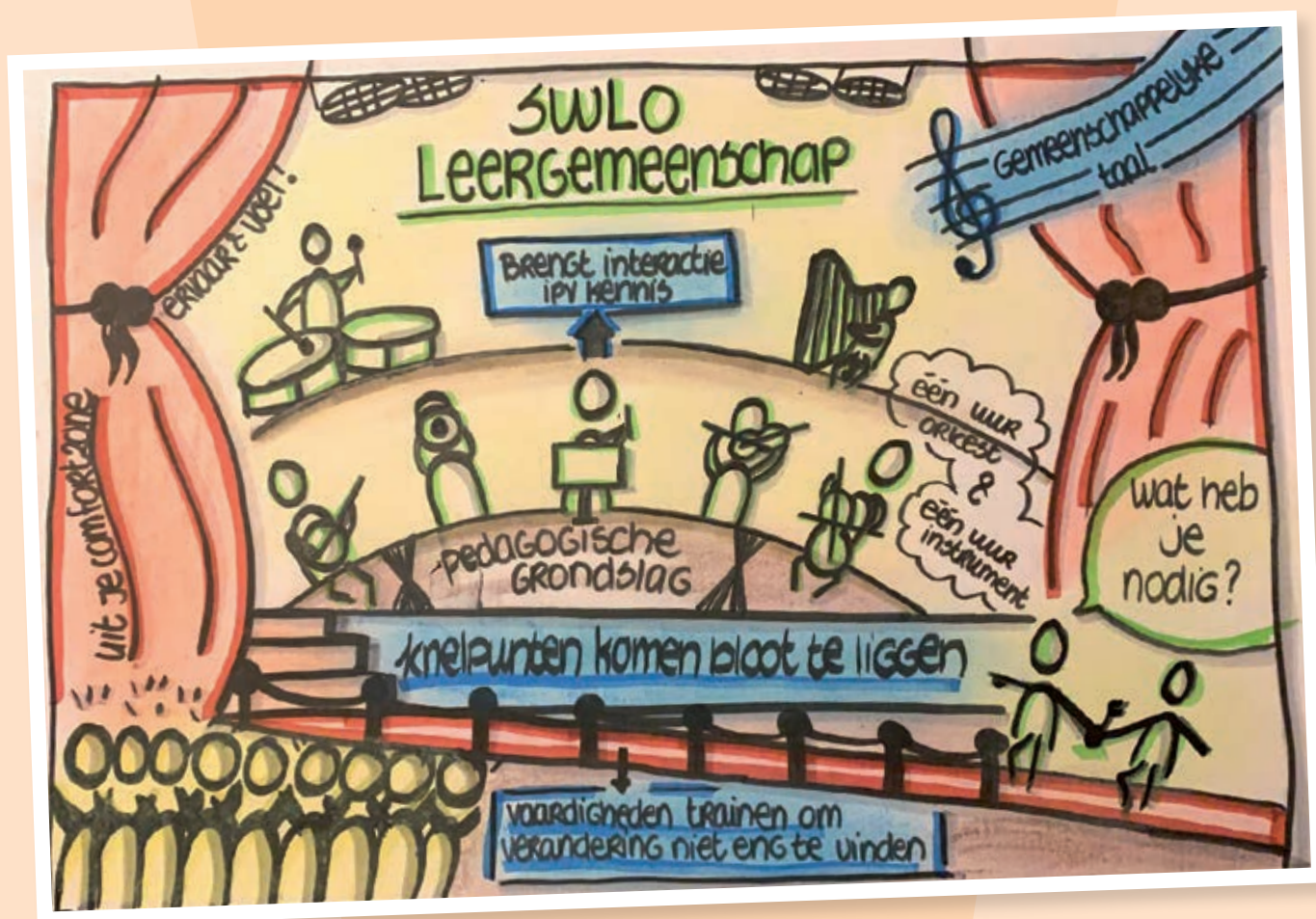
*“Het Leerorkest helpt
Het Concertgebouw zijn missie
te realiseren: het verrijken en
verbinden van zoveel mogelijk
mensen met een sublieme
muzikale ervaring.
We feliciteren het Leerorkest
van harte met het lustrum!”*

Simon Reinink

Algemeen directeur Het Concertgebouw
Lid van het Comité van Aanbeveling
van het Leerorkest

TAALWETENSCHAPPER ZET MUZIEK IN VOOR SOCIALE IMPACT

*Hoe werkt het Studie- werksucces Leerorkest?
Een visualisatie van het SWLO.*

Muziek tot in de haarvaten van de maatschappij

Nono Poels

Initiatiefnemer Studie- werksucces Leerorkest

Het Studie- werksucces Leerorkest (SWLO) uit de Achterhoek is al sinds 2018 partner van het Leerorkest in Amsterdam. Het SWLO is onderdeel van een onderzoeksproject gericht op werkuitval en werksucces. Op zoek naar een gemeenschappelijke taal voor iedereen die betrokken is bij leren, leervragen en kennis delen, zette taalwetenschapper en onderwijskundige Nono Poels een project op rondom het samenwerken in een orkest. Studenten, docenten, werknemers, werkgevers, directeurs leren hierbij *from scratch* een instrument beheersen, terwijl ze meteen met andere beginnende instrumentalisten in een orkest spelen.

Hoewel het SWLO zich dus richt op een bredere doelgroep dan het Amsterdamse Leerorkest, vinden beide organisaties elkaar in het geloof in de enorme sociale en psychologische impact van deze vorm van musiceren. Samenspelen in een orkest, en het aanleren van een instrument heeft een veel bredere betekenis dan het beoefenen van de kunst in de letterlijke zin.

Nono: "Je een instrument eigen maken, en leren samenspelen gaat gepaard met een worsteling, je deelt met elkaar iets dat misschien niet meteen lukt. Dat geldt

voor iedere beginner in Leerorkest SWLO, waardoor de bestaande hiërarchie van de expertise doorbroken wordt. Door de taal van muziek krijgen deelnemers inzicht in hun kwaliteiten en ontwikkelen zij vaardigheden die bijdragen aan het lerend vermogen en de 21st century skills." Ofwel de moderne vaardigheden.

In 2016 zocht Nono contact met Marco de Souza om met hem te kunnen sparren over het inbedden van het project in een sociale context, en over het vinden van financiering. Uiteindelijk spelen alle deelnemers uit het SWLO op instrumenten uit het Instrumentendepot en schreef Nono mee aan de pedagogische visie voor het Wijk talent-orkest en geeft ze advies over hoe je met muziek kunt inzetten op preventie.

Leerorkest Nederland

Nono gelooft dat het duurzaam vormgeven van Leerorkest Nederland heel waardevol is: "Vanuit een landelijk platform kunnen conferenties en webinars georganiseerd worden, een kennisacademie kan musici opleiden om deelnemers te begeleiden. Zo kunnen we ervoor zorgen dat het belang van muziek maken tot in de haarvaten van de maatschappij duidelijk wordt."

FOTOGRAFIE: JELMER DE HAAS

Dutch Harp Festival

Een nieuwe harp voor ieder kind

Het Dutch Harp Festival is hét internationale harpconcours en festival in Nederland. Voor elk festival bereidt een groep Leerorkest-harpleerlingen een concert voor. Zij treden dan op in TivoliVredenburg, samen met hun idool Remy van Kesteren, tevens oprichter van het festival. Op het Dutch Harp Festival vond ook de primeur plaats van de Harp-E, een lichtgewicht elektronisch zelfbouwharpje, ontworpen door Joris Beets. De Harp-E werd speciaal ontwikkeld voor en door het Leerorkest, in samenwerking met Remy van Kesteren, om het spelen op een harp toegankelijk te maken voor ieder kind.

Strijkkwartet Biënnale Amsterdam

Strijkkwartet spelen is cool

In heel Amsterdam, van Zuidoost tot Noord, bereiden jonge strijkkwartetten van het Leerorkest zich voor op hun grote debuut tijdens de Strijkkwartet Biënnale. Strijkkwartet spelen is een enorme stap voor de kinderen van het Leerorkest. Ieder jaar krijgt een nieuwe lichting getalenteerde en gemotiveerde kinderen strijkkwartettes. Deze lessen komen bovenop de reguliere muzieklessen van het Leerorkest. Tegenover dat harde werk staan het plezier en de vriendschappen die ontstaan. Vanuit een eenmalig project met het Leerorkest ontstond een structurele samenwerking. Vast onderdeel daarvan zijn studiedagen met een befaamd Nederlands kwartet, zoals het Ragazze Quartet en het Dudok Quartet.

MUZIEK IS MEER DAN EEN DOEL; HET IS OOK EEN MIDDEL TOT PERSOONLIJKE ONTWIKKELING EN SOCIALE PARTICIPATIE

Visie omzetten in daden

"De Janivo Stichting wil bijdragen aan een betere samenleving. Een samenleving waarin er een veilige en gezonde plek is voor ieder mens. Een samenleving die inspireert en kansen biedt voor individuele ontplooiing: creatief, sociaal en economisch. Dat is precies wat het Leerorkest doet.

De Janivo Stichting vindt kunst belangrijk, en daarom ook kunsteducatie: zonder toekomstig publiek kan toekomstige kunstbeoefening niet bestaan. Het ligt dus voor de hand dat de Janivo Stichting altijd heeft bijgedragen aan de bevordering van muziekonderwijs.

Maar het Leerorkest is een verhaal apart. Wij steunen namelijk niet alleen culturele initiatieven, maar vooral ook sociale projecten voor kinderen en jongeren. In het Leerorkest herkennen wij die dubbele doelstelling. Muziek is daar meer dan een doel; het is ook een middel tot persoonlijke ontwikkeling en sociale participatie. Wat is er nu mooier dan een programma dat culturele en sociale ontplooiing combineert?

Leerorkest Nederland

Het plan voor het vormgeven van Leerorkest Nederland spreekt ons aan. Daarbij hebben de afgelopen jaren wel duidelijk gemaakt dat het Leerorkest een stevige, gedegen organisatie is, in staat om mooie plannen daadwerkelijk te realiseren.

Maar wat ons bestuur misschien nóg wel belangrijker vindt om nu mee te doen, is de gedrevenheid van de mensen achter het Leerorkest. In de eerste plaats natuurlijk Marco de Souza: een mens met niet alleen een groot hart en een grootse visie, maar ook het vermogen om die visie in daden om te zetten en anderen mee te krijgen. Zo'n inzet verdient gewoon alle steun."

Eric Rijnders
Directeur

Zinder
Educatie

FOTOGRAFIE: JAN BERT VONK

Wij zijn trots dat de gemeente Tiel op 10 mei de 'Méér Muziek in de Klas-bokaal' ontving; de prijs voor het best georganiseerde muziekonderwijs. Zinder Educatie verzorgt al bijna 15 jaar de leerlijn 'Muziek in de Klas' op basisscholen in Tiel.

Met deze leerlijn krijgen de leerlingen gedurende het hele schooljaar instrumentaal muziekonderwijs onder schooltijd. Bij de eindpresentatie worden ze versterkt door het WijkOrkest. Kinderen van het WijkOrkest hebben les na schooltijd.

Dankzij financiële steun van de gemeente maken kinderen zo al op jonge leeftijd actief kennis met muziek. De bokaal is een stimulans om door te gaan met onze programma's en die zo mogelijk verder uit te bouwen.

JULLIE RAAKTEN AL VELE HARTEN

“In 2005 begonnen jullie in de Bijlmer. Zonder geld, met wat geleende instrumenten. Jullie vertrouwden erop dat er voldoende Nederlanders zouden zijn die de magie van muziek maken kenden en kinderen dit wilden laten ervaren. Dat vertrouwen was terecht. Duizenden giften volgden en bereiken jullie tot op de dag van vandaag. Met jullie aandacht voor de eerste aanraking van een toets, de snaar van een viool of de eerste adem door een trompet raakten jullie vele harten.”

Ingrid van Engelshoven

Voormalig minister van Onderwijs,
Cultuur en Wetenschap

DE GROTE REPETITIE VOOR HET GROTE CONCERT

Muziekschool Waterland

Via Muziekschool Waterland maken jaarlijks zo'n 10.000 basisschoolkinderen in de regio Waterland kennis met muziekbeoefening. Wij verzorgen muzieklessen op 64 scholen, waarbij het bespelen van een instrument centraal staat. Verder bieden we op zo'n 30 scholen een doorgaande leerlijn muziek (groep 1 t/m 8). Naast basale technische aspecten vormen zingen, ritmische vorming, luistervaardigheid en muzikale en sociale interactie belangrijke onderdelen van de lessen. Met de muzieklessen leggen we een basis voor muzikale ontwikkeling en stimuleren we de leerlingen om ook na schooltijd door te gaan met muziekbeoefening.

De Gooische Muziekschool

IK HEB VOOR
VIOOL GEKOZEN
OMDAT IK DE
KLANKEN HEEL
RUSTIG
EN VREDIG VIND.

Tatchana (9)

HOE WERKT LEERORKEST NEDERLAND?

Een Leerorkest starten? Leerorkest Nederland helpt. Een Leerorkest bestendigen? Samen staan we sterker! Met de lancering van Leerorkest Nederland bouwen we aan professionalisering en ondersteuning op vier terreinen:

Instrumenten en leermiddelen

Leerorkest Nederland bundelt en verspreidt lesmaterialen en kennis die in de loop der jaren door de verschillende initiatieven zijn ontwikkeld. Denk hierbij aan de partituren en arrangementen waarmee de Leerorkesten zoveel furore maken. En Leerorkest Nederland zal het Instrumentendepot verder uitbreiden, zodat de muziekinstrumenten alle hoeken van Nederland kunnen bereiken.

Organisatie

Nieuwe initiatiefnemers hoeven niet opnieuw het wiel uit te vinden. Businessplannen, formats voor projectplannen, begrotingen en planningen liggen allemaal al klaar. Leerorkest Nederland staat in de startblokken om al deze plannen te bundelen en op een laagdrempelige manier aan te bieden. Daarnaast willen we door inzet van netwerk, zichtbaarheid en lobby ervoor zorgen dat de bestaande initiatieven verankerd worden en blijven voortbestaan. Samen zijn we sterker!

Opleiding van muziekdocenten

Elk Leerorkest staat of valt met de inzet van de muziekdocenten. Er is een schat aan kennis en ervaring opgedaan, waarmee nieuwe muziekdocenten, vaak afgestudeerden aan het Conservatorium, kunnen worden getraind. Een professionele academie, waarin al deze kennis en ervaring kan worden gebundeld en ontsloten, is daarom hard nodig. Zo waarborgt Leerorkest Nederland de kwaliteit en het concept van de beweging.

Social impact

Elk Leerorkest heeft een brede impact op de leerlingen en hun directe omgeving, zoals ouders, broertjes en zusjes. Er gaat een andere wereld voor ze open. Ook werken we samen met sociale partners zoals buurtcentra, verzorgingstehuizen, voedselbanken en jeugdfondsen. Verder verkleinen we de afstand naar podia, orkesten, harmonie-orkesten en fanfares. Leerorkest Nederland bundelt de ervaringen en de middelen om al deze partijen bij elkaar te brengen en bruggen te slaan.

Het is de missie van Leerorkest Nederland om ieder kind in Nederland de kans te geven om een muziekinstrument te bespelen. Ieder kind verdient het om zich volop te ontwikkelen door middel van muziek.

Door ervoor te zorgen dat zoveel mogelijk gedeeld wordt, maken we mogelijk dat de schaarse middelen die er zijn, in de lessen zelf worden geïnvesteerd. Zo kunnen we meer kinderen bereiken met lessen van hogere kwaliteit.

Dankzij de hulp en steun van Leerorkest Nederland, kan ieder muzikaal initiatief eenvoudig en gestructureerd een Leerorkest oprichten en onderhouden. Want als je eenmaal de noten kent, volgt de muziek vanzelf.

LEES MEER OP WWW.LEERORKEST.NL/NEDERLAND

Leerorkest Nederland wordt mede mogelijk gemaakt door:

AMERBORGH

De activiteiten van het Leerorkest worden mede mogelijk gemaakt door:

Het Instrumentendepot Leerorkest ontving daarnaast steun van:

Het concert op 17 juni 2022 is mede mogelijk gemaakt door

bijdragen van Fonds 1999, Prins Bernhard Cultuurfonds, Zadelhoff Cultuurfonds en dankzij Syntrus Achmea Real Estate, Finance Klépierre, Banijay Benelux en Studio EndemolShine.

Speciale dank aan Management Scope, Stichting Blokker-Verwer, Stichting Boemer, Stichting de Roeper, Stichting Hulp na Onderzoek, Hardelingenfonds, Stichting Oukha, Stichting Puerto Cruz, Stichting Ibafo, Stichting Strand Links, BijlmerParktheater, CEC gebouw, Zuidooost City, Independent Recruiters Groep, Venzo, Vrijwilligerscentrale Amsterdam VCA, Hallo, en Ziggo Dome.

Leerorkest & Instrumentendepot werken nauw samen met

basisscholen in Amsterdam, Mocca (Stichting Match Onderwijs en Cultuur Amsterdam), Nederlands Philharmonisch Orkest/Nederlands Kamerorkest, Het Concertgebouw, Nieuw Vocaal Amsterdam, Projectenbureau Primair Onderwijs Zuidoost, Stichting Muziek op School Amsterdam (MOSA), Alliantie Muziekeducatie Amsterdam (AMA), Aslan Muziekcentrum, Muziekschool Amsterdam, Muziekschool Amsterdam Noord, Koninklijk Concertgebouworkest, Strijkkwartet Biënnale Amsterdam, Cello Biënnale Amsterdam, Dutch Harp Festival, Nederlands Blazers Ensemble, Het Muziekgebouw, Conservatorium van Amsterdam, Conservatorium van Utrecht, El Sistema Nederland, Projeto Gurí Santa Marcelina, Méér Muziek in de Klas en vele muziekeducatie-initiatieven in Nederland.

COLOFON

Veel dank aan iedereen die met verhalen en foto's heeft bijgedragen aan dit magazine.

Redactie

Alice Ferguson, Joris van der Grinten, Marco de Souza

Tekst

Marije Bosnak, Marilse Eerkens, Noortje Zanen

Fotografie

Jelmer de Haas, Derek Lee, Greta Muis, Jaap Oostermann, Emmely Siebrecht, Koen Suyk (coverfoto), Anneke Thijssen

Grafisch ontwerp

Emdigio, Martijn Deurloo

Druk

Tim Beijer Producties

Leerorkest Nederland

Hofgeest 139
1102 EG Amsterdam
020-696 8371
info@leerorkest.nl
www.leerorkest.nl/nederland

ANBI

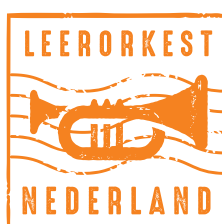

DIT GUN JE ELK KIND!

Floris Kortie

Presentator NTR en ambassadeur van het Leerorkest

STEUN
LEERORKEST
NEDERLAND

www.leerorkest.nl/nederland

